

รายงาน

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

สำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ระหว่างวันที่ ๗ - ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

สำนักวิชาการและแผนงาน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กรกฎาคม ๒๕๖๒

รายงาน
โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
สำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
ระหว่างวันที่ ๗ - ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

สำนักวิชาการและแผนงาน
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
กรกฎาคม ๒๕๖๒

คำนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลกำลังเปลี่ยนโลก หน่วยงานองค์กรทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ การต้องเร่งปรับตัวเพื่อรองรับให้สอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์ของรัฐบาลที่ต้องการให้ประเทศไทยเป็น “ไทยแลนด์ ๔.๐” ก้าวข้ามประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ระบบราชการไทยจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อยกระดับวิถีคิด การทำงานของข้าราชการให้ก้าวสู่ระบบราชการ ๔.๐ หัวใจสำคัญต้องจัดระบบระเบียบการให้บริการประชาชนให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยปรับเปลี่ยนและปฏิรูปการทำงานให้สอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์

การพัฒนาสร้างเสริมศักยภาพของบุคลากรภาครัฐมีความสำคัญ แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาศักยภาพจึงต้องให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นผู้ให้บริการที่ดี เตรียมความพร้อมในการทำงานให้รวดเร็ว สามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการให้บริการประชาชนให้เกิดประสิทธิภาพ การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒” ในครั้งนี้ เป็นการเสริมสร้างสมรรถนะของบุคลากร ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเชื่อมโยงเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติของ ส.ป.ก. เนื่องจากปัจจุบันบุคลากร ส.ป.ก. มีการโยกย้าย บรรจุข้าราชการใหม่ทดแทนข้าราชการที่เกษียณอายุ จึงมีความจำเป็นที่ต้องทำความรู้จัก สร้างการเรียนรู้งานและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้บุคลากรของสำนักวิชาการและแผนงาน มีความเข้าใจเนื้องาน สร้างมุมมองที่ต้องครอบคลุมทุกมิติในการทำงาน ตลอดจนเป็นการเริ่มต้นการทำงานเชิงบูรณาการระหว่างกลุ่มงาน ฝ่ายงานในสำนักวิชาการและแผนงานเอง ผลักดันให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

สำนักวิชาการและแผนงาน

กรกฎาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

ส่วนที่	หัวข้อ	หน้า
	คำนำ	ก
	สารบัญ	ข
	สารบัญตาราง	ค
	สารบัญแผนภาพ	ค
๑	โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน	๑
๒	ผลการดำเนินโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน	๗
	๑. การศึกษาดูงาน ณ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ ตำบลน้ำคู้ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง	๗
	๒. การเรียนรู้ผ่านฐานกิจกรรม	๑๘
	๓. การรับฟังการบรรยายพิเศษและการเสวนาวิชาการ	๑๙
๓	ผลการประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๒๔
๔	สรุปผลการดำเนินงาน	๒๘
	ภาคผนวก	๓๐
	- ประมวลภาพกิจกรรม	๓๑
	- กำหนดการโครงการ	๔๓

สารบัญตาราง

ตาราง	หัวข้อ	หน้า
๑	รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ	๓
๒	กิจกรรม “Team Excellent” เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	๑๘
๓	ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการในด้านวิทยากร	๒๕
๔	ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการในด้านการจัดการ (สถานที่ ระยะเวลา อาหาร)	๒๖
๕	ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการในด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	๒๖
๖	สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ	๒๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หัวข้อ	หน้า
๑	ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๒๗

ส่วนที่ ๑ โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน

๑. หลักการและเหตุผล

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มีภารกิจหลักด้านการจัดที่ดินและที่อยู่อาศัย ให้เกษตรกรผู้ที่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินให้ดีขึ้น สำนักวิชาการและแผนงาน (สวผ.) มีหน้าที่หลักในการกำหนดทิศทางและสนับสนุนงานปฏิรูปที่ดิน เช่น การจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และงบประมาณ ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายและแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล การติดตามและประเมินผลความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการของหน่วยงานในสังกัด รวมทั้งภารกิจสนับสนุนด้านการปฏิรูปที่ดิน เช่น การวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนายุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปที่ดินด้านต่าง ๆ เช่น แผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาทิศทางการพัฒนา ประเด็นสากล และความรู้ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ เพื่อประกอบการวิเคราะห์เสนอแนะเชิงนโยบาย หรือนำไปสู่การจัดทำโครงการพัฒนาในเขตปฏิรูปที่ดินและนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนงานการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้เกษตรกร โดยการจัดที่ดินและส่งเสริมพัฒนาอาชีพ การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามแนวทางพระราชดำริ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน การพัฒนาแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ตลอดจนการดำเนินงานเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

ปัจจุบัน การดำเนินงานของภาครัฐต้องตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนปฏิรูปประเทศและการพัฒนาสู่ระบบราชการ ๔.๐ ส่วนราชการต่างๆ ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการปฏิบัติงาน ปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงาน มุ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล การพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนภารกิจให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนการดำเนินงานของภาครัฐที่ต้องตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด และต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เพื่อบริการและองค์กร จึงเห็นควรจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน” เพื่อพัฒนาให้บุคลากรของ สวผ. มีสมรรถนะในการขับเคลื่อนงานของ ส.ป.ก. อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้บุคลากร สวผ. ได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่เกี่ยวข้อง และองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับนโยบายและแผนการปฏิบัติงานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ส.ป.ก. ตลอดจนแผนการปฏิบัติงานของ ส.ป.ก. กับ การดำเนินงานของ สวผ.

๒. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบุคลากรสำนักวิชาการและแผนงาน สู่การดำเนินงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

๓. กลุ่มเป้าหมาย จำนวนประมาณ ๙๔ ราย ประกอบด้วย

๑. บุคลากรของสำนักวิชาการและแผนงาน ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และจ้างเหมาบริการ จำนวนประมาณ ๘๐ ราย
๒. ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖ ราย
๓. วิทยากร และผู้สังเกตการณ์ จำนวน ๘ ราย

๔. วิธีการอบรม บรรยาย อภิปราย เสวนา กิจกรรมกลุ่ม กรณีศึกษา การศึกษาดูงาน

๕. ระยะเวลาการอบรม ระหว่างวันศุกร์ที่ ๗ มิถุนายน ถึงวันอาทิตย์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

๖. สถานที่จัดอบรม

๑. การบรรยาย อภิปราย เสวนา และกิจกรรมกลุ่ม ณ โรงแรม Brookside Valley Resort ตำบลสำนักทอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
๒. การศึกษาดูงาน ด้านการพัฒนาการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ ตำบลน้ำคู้ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

๗. งบประมาณ

งบประมาณของสำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๕๒๑,๐๐๐ บาท (ห้าแสนสองหมื่นหนึ่งพันบาทถ้วน) ประกอบด้วย

๑. งบบริหารจัดการ/การจัดการเพื่อพัฒนาองค์กร (งบดำเนินงาน) รายการติดตามตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง จำนวน ๒๖๐,๐๐๐ บาท (สองแสนหกหมื่นบาทถ้วน)
๒. งบบริหารสำนักงาน กิจกรรมจัดที่ดิน จำนวน ๒๖๑,๐๐๐ บาท (สองแสนหกหมื่นหนึ่งพันบาทถ้วน)

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเพิ่มสมรรถนะหลักของตนเองเพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรได้
๒. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถบูรณาการความร่วมมือและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน
๓. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำผลการสรุปบทเรียนไปใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้มุ่งสู่ระบบราชการ ๔.๐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๙. การประเมินผลการฝึกอบรม

๑. การประเมินความรู้ความเข้าใจ โดยแบบสอบถามประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการ
๒. การประเมินกระบวนการ โดยการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างกันฝึกอบรม

๑๐. ตัวชี้วัด

๑. เชิงปริมาณ จำนวนบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา
๒. เชิงคุณภาพ ระดับความสำเร็จในการจัดโครงการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์

๑๑. ที่ปรึกษาโครงการ

๑. นายวิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข
๒. นางดารณี ชนะชนม์
๓. นางสาวอาภาพรรณ พัฒนพันธุ์

เลขาธิการ ส.ป.ก.
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน
ผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิรูปที่ดิน

๑๒. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. นางรัชดา เพชรรัตน์
๒. นางพรชนก เสนิงค์ ณ ออยุธยา
๓. นางสาวจิราวรรณ วงศ์ปัญญา
๔. นางสาวปาริชาติ ศตะกูระ
๕. นายฤทธิเดช เชื้อนรัมย์
๖. นางสาวเกสรี ศรีศิริสิทธิกุล
๗. นางสาวนิภาพร แก้วบาง

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

๑๓. รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ

ตาราง ๑ รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑	พันจ่าเอกประเสริฐ มาลัย	รองเลขาธิการ ส.ป.ก.
๒	นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
๓	นายเฉลิมศักดิ์ ศิริพันธุ์	อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบาย แผนงานและงบประมาณ
๔	นายภาชน์ จารุภูมิิก	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาถ่ายทอดและเทคโนโลยี
๕	นางดารณี ชนะชนม์	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน
๖	นายอุกฤษฏ์ อินทาภรณ์	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๗	นางสาววิไลวรรณ เกตุแก้ว	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองบัวลำภู
๘	นางสุกัญดา ศรีกำพล	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดระยอง
๙	นายเกียรติยศ ทรงสง่า	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการพิเศษ
๑๐	นางอาทิตย์ยา พองพรหม	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการพิเศษ
๑๑	นางสาวอาภาพรรณ พัฒนพันธุ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๑๒	นางวันเพ็ญ จิรทรัพย์เจริญ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๑๓	นางรัชดา เพชรรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๑๔	นายกุลพล รัตนโสภณ	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
๑๕	นางสาวนฤมล วิไลเลิศ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๖	นายสุริยะ ลิขิตะไชโย	นักวิชาการโสตทัศนศึกษาปฏิบัติการ
๑๗	นางสาวสิริมา แจ่มกระจ่าง	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการพิเศษ
๑๘	นางสาววราภรณ์ บัวเฟื่อน	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑๙	นางพรชนก เสนีวงศ์ ณ อยุธยา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒๐	นางสาวจิราวรรณ วงศ์ปัญญา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒๑	นางสาวนิศาชล ศรีไชยรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒๒	นางสาวเกศราวรรณ คำลือ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒๓	นางสาวอรวรรณ ชูเชิด	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๒๔	นางสาวปาริชาติ ศตะกูระมะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๒๕	นางสาวลลิตา จันทรหนองแขง	เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน (พนักงานราชการ)
๒๖	นายภาณุพันธ์ สารรัตน์	จ้างเหมาบริการด้านกลุ่มนโยบายและแผน
๒๗	นางสาวอรรวีร์ พุกะทรัพย์	จ้างเหมาบริการด้านกลุ่มนโยบายและแผน
๒๘	นางสาววรรณดี ชำนาญไพร	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๒๙	นางสาวณัฐชานันท์ อภิวัฒน์ธนิกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓๐	นางสมศรี ดำรงค์กุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓๑	นายจิตติ ภูลวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓๒	นายสมเจตน์ ประกิตเจริญสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓๓	นางสาวอิสริยาภรณ์ บุรณ์โกศา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓๔	นางสาวสุรติวดี ภาคอุทัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓๕	นายศุภมิตร ศรีวัฒนชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓๖	นางสาวเหมือนใจ อินทะขันธ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๓๗	นางสาวตะวัน เชาวโน	เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน (พนักงานราชการ)
๓๘	นางสาวสลิษฐ์ภรณ์ นาคสีดี	เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน (พนักงานราชการ)
๓๙	นายเฉลิมชัย รัตนาวริเศษ	จ้างเหมาบริการด้านกลุ่มติดตามและประเมินผล
๔๐	นายบัณฑิต สลักศิลป์	จ้างเหมาบริการด้านกลุ่มติดตามและประเมินผล
๔๑	นางสาววาริณี ไช้มะณี	จ้างเหมาบริการด้านกลุ่มติดตามและประเมินผล
๔๒	นางสาวณัฐชยา ศรีสุขสวัสดิ์	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๔๓	นายสุขุม หวังพระธรรม	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
๔๔	นางสาวพิมพ์นิภา ตันต๊ะ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๔๕	นางสาวรัตนา ไทยสมศรี	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
๔๖	นางสาวกัญญาพัชร ศรีฤทธิ์	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
๔๗	นายวาทีต สอึงทอง	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
๔๘	นางสาวผกาพรรณ วันดี	เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน (พนักงานราชการ)
๔๙	นางสาวณัฐพร สิงห์เมธี	จ้างเหมาบริการด้านกลุ่มคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
๕๐	นายสรารุช บรรณองทุม	จ้างเหมาบริการด้านกลุ่มคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
๕๑	นางสาวสไบแพร จิตตรานนท์	จ้างเหมาบริการด้านกลุ่มคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล		ตำแหน่ง
๕๒	นายประเสริฐ	กองสง	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการพิเศษ
๕๓	นางสาวพรพรรณ	ปะทาเส	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๕๔	นายณัฐพล	خانหมัด	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๕๕	นางสาวกานดา	ศากยะโรจน์	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๕๖	นายพชร	แสนหล้า	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
๕๗	นายสมเจตน์	บัวดีบ	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๕๘	นายอิทธิพันธ์	ศรีภมร	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
๕๙	นางสาวชนาภัทร	พรรณภาพ	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
๖๐	นางสาววรรณวรา	ปิ่นทอง	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ
๖๑	นางสาวแพรววี	เคหะสุวรรณ	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ
๖๒	นางสาวสุภัค	แก้ววารี	นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
๖๓	นางสาวเกยูร	เม่าทอง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
๖๔	นางสาวปาริฉัตร	ศรีขาว	เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน
๖๕	นายนภดล	มนตรี	จ้างเหมาบริการงานด้านกลุ่มวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน
๖๖	นายเจษฎา	นุมนิม	จ้างเหมาบริการงานด้านกลุ่มวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน
๖๗	นางสาวขวัญภรณ์	จันทน์หอม	จ้างเหมาบริการงานด้านกลุ่มวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน
๖๘	นางสาวประภัสรา	ขอรรัตน์	นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
๖๙	นางสาวจุฑามาศ	เครือคำเฮียง	จ้างเหมาบริการด้านกลุ่มความร่วมมือฯ
๗๐	นางสุทธิพร	มีสรพวงศ์	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
๗๑	นางสาวเกสรี่	ศรีศิริสิทธิกุล	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๗๒	นางสาวนิภาพร	แก้วบาง	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๗๓	นางสาววิไลวรรณ	อุ่นใจ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๗๔	นางสาวสิริรัตน์	เรืองนิมิตร	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๗๕	นายกฤษพล	กาญจนลักษณ์	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๗๖	นายคมสันต์	แซขุนทด	พนักงานขับรถยนต์ ส.๒
๗๗	นางสาวศิริขวัญ	พรรษวุฒิ	พนักงานพิมพ์ ส.๔
๗๘	นางสาวนงลักษณ์	บึงทอง	จ้างเหมาบริการด้านบริหารทั่วไป
๗๙	นายมานพ	ลามอ	จ้างเหมาบริการด้านบริหารทั่วไป
๘๐	นางณิชากรีย์	เพิ่มพิพัฒน์	จ้างเหมาบริการด้านบริหารทั่วไป
๘๑	นางสาวรัฐนาถ	จูเจตสุข	จ้างเหมาบริการด้านบริหารทั่วไป
๘๒	นางสาวอุทุมพร	ใหม่เอี่ยม	จ้างเหมาบริการด้านบริหารทั่วไป
๘๓	นางเพ็ญพรรณ	ชูจินดา	จ้างเหมาบริการด้านบริหารทั่วไป
๘๔	นายสำเริง	พุ่มบัว	จ้างเหมาบริการด้านพนักงานขับรถยนต์

ลำดับ	ชื่อ-สกุล		ตำแหน่ง
๘๕	นายรัตน์ะ	ชวงค์วุฒิ	จ้างเหมาบริการด้านพนักงานขับรถยนต์
๘๖	นายไชยวัฒน์	พูนสมบัติ	จ้างเหมาบริการด้านพนักงานขับรถยนต์
๘๗	นายนิคม	สมทรัพย์	จ้างเหมาบริการด้านพนักงานขับรถยนต์
๘๘	นายโยธิน	เปรมเพชร	จ้างเหมาบริการด้านพนักงานขับรถยนต์
๘๙	นายอาคร	ประมงค์	วิทยากร
๙๐	นายกิตติคุณ	ประมงค์	วิทยากร
๙๑	นายสุรัตน์	ผลเจริญสุข	วิทยากร
๙๒	นายยุทธนา	กิจบำรุง	วิทยากร
๙๓	นายสมรัก	ผาสุโก	วิทยากร
๙๔	นางสาวสุนิดา	เตวียะ	วิทยากร

ส่วนที่ ๒ ผลการดำเนินโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน

๑. การศึกษาดูงาน ณ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ ตำบลน้ำคู้ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง

ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริจังหวัดระยอง เป็นศูนย์กลางการพัฒนาการเกษตรและศิลปาชีพพิเศษ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณอ่างเก็บน้ำดอกกรวย ดำเนินงานสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ มาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ ซึ่งพระองค์ทรงพระราชทานแนวทางการพัฒนาไว้ ๔ ประการ คือ ๑) ให้พัฒนาด้านการเกษตร ๒) ให้มีศูนย์ฝึกปฏิบัติการด้านประกอบอาชีพ ๓) ให้จัดเป็นศูนย์กลางส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ ๔) ให้มีศูนย์พัฒนาการเกษตร เป็นที่ศึกษาและเยี่ยมชม โดยกองทัพภาคที่ ๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ได้นำแนวพระราชดำริ ไปดำเนินโครงการ โดยจัดตั้งคณะทำงานบริหารศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริจังหวัดระยอง-ชลบุรี มีหน้าที่กำหนดนโยบายและเป้าหมาย ควบคุมการวางแผนปฏิบัติงาน ติดตามประสานงาน กำกับดูแลการปฏิบัติงานให้สนับสนุนซึ่งกันและกัน ติดตามการวางแผนปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามพระราชดำริ และให้ประธานคณะทำงานมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อรับผิดชอบและดำเนินการเป็นเรื่องๆ ไป

ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริจังหวัดระยอง ประกอบด้วยฐานการเรียนรู้สำหรับถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรจำนวน ๕ ฐาน ได้แก่

๑. ฐานการเรียนรู้ด้านพืชสวน รับผิดชอบโดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดระยอง กรมส่งเสริมการเกษตร
๒. ฐานการเรียนรู้ด้านปศุสัตว์ รับผิดชอบโดย ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ระยอง กรมปศุสัตว์
๓. ฐานการเรียนรู้ด้านประมง รับผิดชอบโดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดระยอง กรมประมง
๔. ฐานการเรียนรู้ด้านวิชาการเกษตร รับผิดชอบโดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร กรมวิชาการเกษตร
๕. ฐานการเรียนรู้ด้านพัฒนาที่ดิน รับผิดชอบโดย สถานีพัฒนาที่ดินระยอง กรมพัฒนาที่ดิน

ในการฝึกอบรมครั้งนี้ ได้นำคณะผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมไปศึกษาดูงานที่ฐานเรียนรู้ด้านพืชสวน รับผิดชอบโดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดระยอง กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริการวิชาการด้านพืชสวน รวมทั้งเป็นแหล่งผลิตและขยายพันธุ์พืชสวน เพื่อสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตรและสนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งศึกษาทดสอบ พันธุ์พืชใหม่ ๆ เพื่อหาข้อมูลการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และนำไปสู่การขยายผลให้กับเกษตรกร นักศึกษา ข้าราชการ และผู้ที่สนใจ ประกอบด้วยจุดเรียนรู้หลัก ๕ จุดเรียนรู้ ดังนี้ จุดเรียนรู้ไม้ดอกไม้ประดับ จุดเรียนรู้ยางพารา จุดเรียนรู้ไม้ผลไม้ยืนต้น จุดเรียนรู้พืชผัก เห็ด สมุนไพร และจุดเรียนรู้การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีโอกาสเข้าเรียนรู้ ๒ จุดเรียนรู้ คือ จุดเรียนรู้ไม้ดอกไม้ประดับ และจุดเรียนรู้การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวิทยากรผู้ให้ความรู้จำนวน ๒ ท่าน ประกอบด้วย นายอภิชาติ ภารมมงคล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และนายศรัณยู นัดสูงวงศ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาดูงาน ดังนี้

๑. จุดเรียนรู้ไม้ดอกไม้ประดับ: ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้เรียนรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการปลูก ดูแลรักษา ขยายพันธุ์ และพัฒนาพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ เช่น สับประรดประดับ หน้าวัวชนิดตัดใบ หน้าวัวชนิดตัดดอก เป็นต้น ซึ่งเป็นพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและนำมาทำการวิจัยพัฒนาเพาะเลี้ยงจนกระทั่งได้พันธุ์ที่สามารถเจริญเติบโตได้ในอุณหภูมิประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันไม้ดอกไม้ประดับมีความจำเป็นอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนมากขึ้น เพราะนอกเหนือจากปัจจัยสี่แล้ว คนยังต้องการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เกิดความร่มรื่น สวยงามน่าอยู่ เช่น การจัดสวน ตกแต่งอาคารสถานที่ บ้านพักอาศัย อาคารสำนักงาน และสถานที่ต่างๆ ให้เกิดความสวยงาม ตลอดจนใช้ประดับตกแต่งตามงานพิธีการต่างๆ จึงทำให้การผลิตไม้ดอกไม้ประดับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับเกษตรกรหรือผู้สนใจในการประกอบอาชีพหรือเป็นอาชีพเสริมได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑ หน้าวัวประดับชนิดตัดใบ (Anthurium Foliage)

ปัจจุบันนิยมใช้ใบไม้ประดับมากขึ้น เช่น ช่อดอกไม้ในงานพิธีต่าง ๆ ตลอดจนประดับตามอาคาร บ้านเรือน หน้าวัวจึงเป็นไม้ประดับที่สามารถใช้ได้และยังเป็นที่นิยมกันมาก ได้แก่ สายพันธุ์ Renaissance ซึ่งในขณะนี้ทางบริษัทผู้ผลิตต้นพันธุ์จากต่างประเทศ ที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ มีแนวโน้มที่จะเลิกผลิตต้นพันธุ์ จำหน่ายให้แก่ผู้ต้องการที่จะปลูก แต่สำหรับภายในประเทศไทย ตลาดไม้ตัดใบยังมีความต้องการหน้าวัว สายพันธุ์ Renaissance อย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องหาวิธีการขยายพันธุ์ที่เหมาะสมเพื่อให้เกษตรกรที่มีต้นพันธุ์อยู่แล้ว สามารถดำเนินการขยายพันธุ์ได้ด้วยตนเอง โดยวิธีการตัดชำ ลำต้นจะทำให้สามารถขยายพันธุ์ได้จำนวนมากพอสมควร ตามความต้องการที่จะเพิ่มผลผลิตของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและยังเป็นการลดต้นทุนในการที่จะหาซื้อต้นพันธุ์มาเพื่อเพิ่มผลผลิต

หน้าวัวชนิดตัดใบ ชื่อสามัญ Anthurium Foliage ชื่อวิทยาศาสตร์ Anthurium sp. ชื่อวงศ์ Araceae มีถิ่นกำเนิดแถบเขตร้อนของทวีปอเมริกาเหนือและใต้ ลำต้นเป็นไม้อวบน้ำ (Perennial herbaceous) ตั้งตรงค่อนข้างโหน่ง การเจริญเติบโต มียอดเดี่ยว หรือมีการแตกกอบ้าง เมื่อยอดเจริญสูงขึ้นจะมีรากบริเวณลำต้น รากเหล่านี้จะเจริญลงสู่วัสดุปลูกก็ต่อเมื่อโรงเรือนมีความชื้นเพียงพอ เรียกว่า รากอากาศ (aerial root) สามารถดูดน้ำและความชื้นจากอากาศได้ ดังนั้นการเลือกใช้วัสดุปลูกควรเป็นวัสดุโปร่ง มีการระบายอากาศดี มิฉะนั้นจะทำให้รากพืชเกิดอาการเน่าได้

หน้าวัวเป็นพืชใบเดี่ยว มีรูปร่างแตกต่างกัน เช่น ใบกลม ใบพลั่ว ใบพาย ใบรูปแฉก ใบรูปหัวใจ ใบรูปไข่ ใบรูปปลายหอก และอีกหลายรูปแล้วแต่สายพันธุ์ การเรียงตัวของใบจะเรียงเป็นเกลียวรอบลำต้น การปลูกเลี้ยงหน้าวัวตัดใบในช่วงแรกจะมีการเจริญเติบโตค่อนข้างช้า พื้นที่ปลูกควรมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีน้ำเพียงพอ การระบายน้ำดีไม่ท่วมขัง อุณหภูมิช่วงกลางวัน ๒๖-๓๒ องศาเซลเซียส ช่วงกลางคืน ๒๑-๒๔ องศาเซลเซียส สภาพแสงที่เหมาะสมกับการปลูกเลี้ยงหน้าวัวตัดใบ จะขึ้นอยู่กับสายพันธุ์และความสูงจากระดับน้ำทะเล อุณหภูมิและปริมาณธาตุอาหารโดยทั่ว ๆ ไป จะเจริญเติบโตได้ดีที่ระดับความเข้มของแสงประมาณ ๑๒,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ ลักซ์ ถ้าหากความเข้มของแสงเกินจะทำให้ใบมีอาการใบแข็งหยากกร้าน ผิวของใบไม่เป็นมัน สีไม่เขียวเข้มสดใส ถ้าหากความเข้มของแสงน้อยเกินไปใบจะมีอาการอ่อนนุ่ม มีสีเขียวเข้ม

โรงเรือนสำหรับปลูกเลี้ยงหน้าวัวตัดใบควรเป็นลักษณะโรงเรือนปิด ความสูงประมาณ ๓-๔ เมตร หลังคามุงด้วยตาข่ายพลาสติกประมาณ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ด้านข้างปิดด้วยตาข่ายพลาสติก ประมาณ ๖๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์ วัสดุปลูกจะต้องร่วนโปร่งระบายน้ำดี เช่น กาบมะพร้าวสับ การให้น้ำควรให้น้ำแบบสปริงเกอร์ อยู่ด้านบน คุณภาพของน้ำค่า pH ประมาณ ๕.๕-๖.๕ ค่าการนำไฟฟ้า (EC) ไม่เกิน ๐.๕ ms/cm การตัดใบหน้าวัว ควรตัดใบให้เหลือติดอยู่กับต้นประมาณ ๓-๕ ใบ ใบที่จะทำการตัดจะต้องไม่แก่ไม่อ่อน

จนเกินไป และจะต้องไม่มีโรคและแมลงทำลาย ช่วงระยะเวลาการตัดใบแต่ละใบห่างกัน ประมาณ ๑๕-๒๐ วัน เมื่อทำการตัดใบแล้วควรนำไปแช่น้ำในทันที ก่อนที่จะนำไปใช้งาน การขยายพันธุ์หน้าวัวตัดใบ สามารถทำการขยายพันธุ์ได้ด้วยการขยายพันธุ์โดยวิธีไม่อาศัยเพศ ได้แก่ การตัดยอดชำ การตัดลำต้นชำ การแยกหน่อ และการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ การขยายพันธุ์โดยวิธีอาศัยเพศ คือ การเพาะเมล็ด ในส่วนของการจัดการกับโรคและแมลง กรณีแมลงหนอนกัดกินใบ ให้ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัด เช่น คาร์บาริล เมโทมิล กรณีเชื้อราใช้สารเคมี เช่น คาร์เบนดาซิม และกรณียอดหรือใบเน่าสามารถใช้สารเคมี เช่น เบโนมิล เป็นต้น

การขยายพันธุ์หน้าวัวตัดใบสายพันธุ์ Renaissance ด้วยวิธีการตัดชำลำต้น สามารถทำได้ ดังนี้

๑) ตัดแม่พันธุ์ที่จะนำมาขยายพันธุ์ ควรมีอายุระหว่าง ๗-๘ ปี เพื่อจะได้ลำต้นที่ไม่แก่และอ่อนจนเกินไป และจะต้องมีความสมบูรณ์ ปลอดภัยจากโรคและแมลงทำลาย ความสูงของลำต้นประมาณ ๑๐-๑๒ นิ้ว

๒) การตัดต้นแม่พันธุ์ควรตัดสูงจากพื้นดินประมาณ ๒-๓ นิ้ว เหลือไว้สำหรับให้เกิดการแตกหน่อใหม่ขึ้นมาได้อีก การตัดจะต้องตัดให้มีลักษณะลาดเอียง (slope) เพื่อป้องกันน้ำขัง บริเวณส่วนบนที่เป็นแผลและใช้ยาป้องกันเชื้อราทาบริเวณแผล

๓) ต้นพันธุ์หลังจากตัดแล้ว ให้ตัดส่วนยอดออกเหลือที่เป็นลำต้นยาวประมาณ ๘-๑๐ นิ้ว ส่วนยอดนำไปจุ่มสารเคมีป้องกันการเน่าก่อนที่จะนำไปปักชำ

๔) ตัดลำต้นใหม่ความหนาประมาณ ๑ นิ้ว ด้วยมีดที่สะอาดผ่านการฆ่าเชื้อและมีความคม

๕) นำลำต้นที่หั่นแล้วมาชุบด้วยยาเคมีป้องกันการเน่าเสีย

๖) กระจกใสวัสดุสำหรับที่จะนำส่วนของลำต้นมาชำ วัสดุที่ใช้ควรจะร่วนโปร่งระบายน้ำดี การนำมาชำในกระจก ควรปักชำให้ส่วนด้านบนเสมอกับผิววัสดุอยู่กึ่งกลางกระจก ไม่ควรให้อยู่ลึกกว่าผิวหน้าวัสดุเพราะจะทำให้ท่อนพันธุ์เกิดการเน่าเสียได้ง่าย

๗) หลังจากปักชำแล้ว คอยดูแลรักษาให้น้ำพอประมาณ ไม่แฉะจนเกินไป อายุ ๑๐-๑๕ วัน จะมีการเริ่มแตกของหน่อขึ้นมา ท่อนพันธุ์บางกระถางอาจจะมี ๒-๕ หน่อ สามารถที่จะแยกผ่าหน่อออกมาชำในกระจกใหม่ได้ จากนั้นปฏิบัติดูแลรักษาจนกระทั่งมีใบ ๓-๕ ใบ ก็สามารถนำไปปลูกลงแปลงได้

๘) การเตรียมแปลงสำหรับนำต้นพันธุ์ไปปลูก วัสดุปลูกควรจะร่วนโปร่งไม่มีน้ำขัง หรือเป็นกาบมะพร้าวสับเพียงอย่างเดียว ระยะการปลูก ๑x๑ เมตร วิธีการปลูกแบบสลับฟันปลา

๙) ต้นพันธุ์ที่ได้จากการขยายพันธุ์ โดยวิธีการตัดชำลำต้นพร้อมที่จะปลูก อายุ ๖-๑๒ เดือน มีใบ ๓-๕ ใบ ต้นพันธุ์ต้องสมบูรณ์และแข็งแรง

๑๐) ถอดกระถางออกจะสังเกตเห็นระบบรากใหม่สมบูรณ์และเต็มกระถาง ซึ่งเป็นต้นที่มีความเหมาะสมในการปลูก

๑๑) การปลูกลงแปลงจะต้องระวังตรงกับจุดที่กำหนด

๑๒) การปลูกเสร็จเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นประมาณ ๒-๓ เดือน สามารถตัดใบจำหน่ายได้

ในส่วนของ การดูแลรักษา ควรให้น้ำสม่ำเสมอ ไม่ควรให้น้ำจนแฉะเกินไป ให้ปุ๋ยสูตรเสมอ เช่น ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ อัตราการใช้ขึ้นอยู่กับขนาดของต้น การใส่ปุ๋ยควรหว่านรอบๆ โคนต้น ประมาณ ๒-๓ เดือนต่อครั้ง และควรให้ปุ๋ยทางใบด้วยวิธีการฉีดพ่น ระยะเวลา ๑.๕-๒ เดือนต่อครั้งด้วยปุ๋ยสูตรเสมอเช่นกัน

นอกจากนี้ควรระมัดระวังเกี่ยวกับโรคและศัตรูของหน้าวัว ดังนี้

๑) โรคใบไหม้ (Anthurium blight) เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Xanthomonas camperstris* pv. *dieffenbachiae* ซึ่งในการป้องกันและกำจัด อุปกรณ์เครื่องมือและผู้ปฏิบัติในแปลงต้องสะอาดและปลอดภัย ใช้สารเคมี ฟอสเอทีลิส อลูมิเนียม นิโคตัม

๒) โรครากเน่า (Root rot) สาเหตุเกิดจากเชื้อรา *Marasmius* sp. การป้องกันกำจัดให้ขุดเปลี่ยนวัสดุปลูกใหม่ กำจัดหรือเผื่อนส่วนรากเน่าทิ้งไป แล้วจุ่มด้วยยา ป้องกันเชื้อรา ประมาณ ๕ นาที จึงนำมาปลูกใหม่ คอยใช้น้ำยาป้องกันเชื้อราตามบริเวณโคนต้น ๔-๕ ครั้ง ห่างกัน ๕-๗ วัน

๓) เพลี้ยไฟ (Thrips) ใช้ปากดูดน้ำเลี้ยงในส่วนใบอ่อนทำให้ใบบิดเบี้ยว ควรสำรวจในช่วงเช้า ถ้าอุณหภูมิสูง เพลี้ยไฟจะหลบซ่อนอยู่ในวัสดุปลูก การป้องกันกำจัดใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงประเภทดูดซึม เช่น เม็ทโทมิล อะบาเม็คติน ติดต่อกัน ๓ ครั้ง ระยะ ๕ วันต่อครั้ง

๔) ไรแดงและไรขาว (Spider mite) ใช้ปากดูดน้ำเลี้ยงที่ใบเป็นจุดสีขาวบนใบ การป้องกันและกำจัดใช้สารเคมีไดโดโฟล หรือ อะบาเม็คติน ฉีดพ่นทุก ๕-๗ วัน

๕) หากและหอยทาก (Snails) กัดกินใบ ระบาดบริเวณที่ร่มเย็น มีความชื้นสูง การป้องกันและกำจัดใช้ปูนขาวโรยให้ทั่วบริเวณทั่วทั้งแปลงหรือหว่านด้วยสารเคมี เม็ทโฮโอคาร์บ อัตรา ๕๐ กรัม/๑๐๐ ตร.ม.

๑.๒ สับประรดประดับ (Bromeliads)

สับประรดประดับ (Bromeliads) คือ ชื่อสามัญของพืชในวงศ์ Bromeliaceae เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ประกอบด้วย ๕๒ สกุล มีจำนวนมากกว่า ๒,๐๐๐ ชนิด ไม่นับรวมลูกผสมที่เกิดขึ้นใหม่ มีถิ่นกำเนิดอยู่ในทวีปอเมริกา บริเวณอเมริกาใต้ อเมริกากลาง หรือทวีปอเมริกาเหนือ ขึ้นอยู่ที่ความสูงตั้งแต่ระดับน้ำทะเลจนถึง ๔,๐๐๐ เมตร พืชในวงศ์นี้ส่วนใหญ่เป็นพืชอิงอาศัย มีรากเกาะติดกับต้นไม้หรือวัตถุที่อยู่สูงจากพื้นดิน โดยไม่แย่งอาหารจากต้นไม้ที่เกาะอาศัยอยู่ ส่วนมากนำมาใช้เป็นไม้ประดับ สามารถปรับตัวและเจริญเติบโตอยู่ได้ในสภาพภูมิอากาศแบบต่างๆ ได้ สับประรดประดับที่ทางศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดระยอง ได้ศึกษา ทดสอบ คัดเลือกสายพันธุ์ นำเข้ามาจากประเทศฮอลแลนด์ จำนวน ๒ สกุล ได้แก่ *Vriesea* และ *Guzmania* รวม ๒๐ สายพันธุ์ ดังนี้ สกุล *Vriesea* ๑๐ สายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ Annie, Charlotte, Christiane, Coltrane, Ella, Evita, Leen, Margot, Poelmanii และ Tiffany สกุล *Guzmania* ๑๐ สายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ Paniel, Gemma, Gwendolyn, Huron, Lance, Neron, Papilio, Rouge, Semviole และ Tipi

โรงเรือนสำหรับปลูกเลี้ยงควรเป็นโรงเรือนที่สามารถพรางแสง ให้แสงผ่านได้ประมาณ ๘,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ ลักซ์ การระบายอากาศภายในโรงเรือนจะต้องดี อุณหภูมิภายในโรงเรือน ๓๐-๓๕ องศาเซลเซียส ความชื้น ๗๐-๗๕ เปอร์เซ็นต์ วัสดุปลูกจะต้องโปร่งระบายน้ำดี เช่น กาบมะพร้าวสับอายุไม่น้อยกว่า ๓ เดือน หรือใบไม้ผุ สามารถตรวจสอบวัดค่าการนำไฟฟ้า (EC) ระหว่าง ๐.๗๕ - ๑.๒๕ และค่า pH ระหว่าง ๖-๘ ภาชนะปลูกเป็นถาดหลุม ขนาด ๓๒ หลุม กระถางพลาสติกหรือดินเผา ขนาด ๖, ๘, ๑๐ นิ้ว น้ำสำหรับใช้รด สับประรดประดับค่าการนำไฟฟ้า (EC) ระหว่าง ๐.๕-๑.๐ และค่า pH ระหว่าง ๖-๘ การให้น้ำควรใช้ระบบ Mini Sprinkler หรือแบบ Spray จะต้องอยู่ด้านบนเพื่อจะได้ช่วยปรับลดอุณหภูมิ และเพิ่มความชื้นในช่วงอุณหภูมิสูง

การปลูกสับประรดประดับสามารถดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๑) ตัดพันธุ์มีความสูงประมาณ ๘-๑๐ เซนติเมตร
- ๒) นำต้นพันธุ์มาทำความสะอาดล้างรากให้สะอาด
- ๓) ปักชำต้นพันธุ์ในถาดหลุม โดยใช้ขุยมะพร้าว ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นวัสดุชำ
- ๔) หลังจากปักชำอายุ ๒-๓ เดือน ย้ายต้นพันธุ์จากถาดหลุมไปปลูกในกระถางขนาด ๖, ๘, ๑๐ นิ้ว ตามขนาดของสายพันธุ์
- ๕) วัสดุปลูก กาบมะพร้าวสับหรือใบไม้ผุผสมกับปุ๋ยละลายช้าสูตรเสมอ อัตราส่วน ๑ กิโลกรัม ต่อวัสดุ ๑ ลูกบาศก์เมตร

- ๖) วิธีปลูก คัดเลือกกระถางกับสายพันธุ์ จะต้องมีความเหมาะสมกัน การปลูกให้ปลูกอยู่ระดับ โคนใบล่างกลางกระถาง ไม่ควรกดวัสดุปลูกแน่นมากเกินไป

การนำต้นพันธุ์ที่ปลูกลงกระถางเรียบร้อยแล้ว เข้าไปเก็บเลี้ยงภายในโรงเรือน ควรจะวางต้นพันธุ์ให้สูงจากพื้นดิน เช่น บนโต๊ะ หรือชั้นวาง ที่มีพื้นระบายอากาศได้ เพื่อให้เกิดการระบายถ่ายเทอากาศ ซึ่งจะมีผลต่อการเจริญเติบโตที่ดี ในส่วนของการให้น้ำในช่วงอุณหภูมิปกติ สามารถให้น้ำได้วันละ ๑-๒ ครั้งๆ ละ ๑/๒-๑ ชั่วโมง ในช่วงที่มีอุณหภูมิสูงอากาศแห้ง สามารถเพิ่มจำนวนครั้งของการให้น้ำ แต่จะต้องมีการตรวจสอบว่าต้องไม่และจนเกินไป

การให้ปุ๋ยทางใบสูตรเสมอ ๑-๒ เดือน/ครั้ง ปุ๋ยเม็ดธรรมชาติสูตรเสมอ ๔๕-๖๐ วัน/ครั้ง หลังจากบังคับให้ออกดอกด้วยสูตร ๘-๒๔-๒๔ อัตรา ๓๐-๔๕ วัน/ครั้ง นอกจากนี้สับปะรดประดับจะต้องมีความพร้อมที่จะออกดอก เช่น ต้นมีความสมบูรณ์ โตได้ขนาด อายุตรงตามสายพันธุ์ สารที่ใช้บังคับให้ออกดอก ได้แก่ สาร Ethephon และ สาร Gass Acetylene การออกดอกของสับปะรดประดับเกิดได้ ๓ วิธี คือ

- ๑) โดยวิธีธรรมชาติ เกิดจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น อากาศหนาว อุณหภูมิต่ำ แต่การออกดอกจะไม่สม่ำเสมอ
- ๒) ใช้สาร Ethephon สามารถทำได้เพียงครั้งเดียว และเป็นการทำลายการเจริญเติบโตของยอด
- ๓) โดยใช้สาร Gass Acetylene สามารถทำได้หลายครั้ง เมื่อมีดอกก็ให้ขนาดของดอกที่ใหญ่

นอกจากนี้ การบังคับสับปะรดประดับให้ออกดอก สามารถดำเนินการได้โดยการเตรียมต้นพันธุ์ให้พร้อม หยุดการให้ปุ๋ยทุกชนิดก่อนจะให้สารบังคับ ๓๐-๔๕ วัน หยุดการให้น้ำก่อนใช้สารบังคับ ๑ วัน จากนั้นพ่นน้ำที่ค้างอยู่บริเวณกาบใบ และยอดออกให้หมด ใช้สารบังคับหยุดหรือพ่นลงบนส่วนยอดต้นละประมาณ ๕ ซีซี หลังจากใช้สารบังคับแล้ว ๑๕-๒๐ วัน สามารถให้ปุ๋ยทางใบได้ และ ๓๐-๔๕ วัน สามารถให้ปุ๋ยเม็ดสูตร ๘-๒๔-๒๔ เพื่อช่วยให้ดอกโตและเพิ่มความเข้มของสีดอก และหลังจากบังคับ ๓๐ วันไม่ควรเคลื่อนย้ายต้น ทั้งนี้ควรระมัดระวังโรคและแมลงประเภทเพลี้ยแป้งหรือเพลี้ยหอย โดยใช้สารป้องกันกำจัดประเภทดูดซึม มาลาไอออน ๒๕ เปอร์เซนต์ นอกจากนี้ยังพบโรคที่เกิดจากเชื้อราควบคุมได้โดยใช้เบนอมีล (Benomy) หรือแคพแทน (Captan)

๒. จุดเรียนรู้การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง: ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยจุดเรียนรู้นี้ได้จำลองบ้านของเกษตรกร ๑ ครัวเรือนที่ทำเกษตรแบบผสมผสานรอบพื้นที่ ประกอบด้วย การผลิตมะนาวนอกฤดู การเลี้ยงกบในวงบ่อซีเมนต์ การผลิตและการใช้น้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงจิ้งหรีด การผลิตผักสวนครัวและผักพื้นบ้าน การเลี้ยงไก่ในสวนผลไม้ การเลี้ยงหมูหลุม จุดเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจหลักการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และเห็นภาพของการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เป็นรูปแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสานและเกื้อกูลกัน ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ และการบริหารพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ตลอดจนสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนได้อีกด้วย ซึ่งผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ การปลูกระยะนาในท่อซีเมนต์

ภาชนะปลูก: วงบ่อซีเมนต์ กระถาง ล้อยางรถยนต์ โองเงาะรู (ก้นโอง)

วัสดุปลูก: หน้ำดิน แกลบดิบและหรือมะพร้าวสับ ปุ๋ยคอก อัตรา ๑:๑:๑ ส่วน

พันธุ์มะนาว: พิจิตร ๑ ตาฮิติ ทูลเกล้า มีลูกใหญ่ น้ำเยอะแต่ไม่ค่อยหอม เปลือกหนา ด้านทานโรค แคนเกอร์ มะนาวแป้น: เช่น แป้นราไฟ, แป้นโรชา แป้นดกพิเศษ แป้นพวง แป้นทำยาง แป้นเพชรบุรี มีลักษณะเปลือกบาง น้ำหอม แต่ไม่ต้านทานโรคแคนเกอร์

การดูแลรักษา: หลังจากปลูก ๑๕ วันแรก ควรรดน้ำทุกวัน และค่อยให้ปุ๋ย สูตร ๒๕-๗-๗, ๑๕-๑๕-๑๕, ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๑๐๐-๑๕๐ กรัม/ต้น ดูแลโรคและแมลงโดยการฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ หรือ สารเคมีป้องกันแมลง ใส่ปุ๋ยทุก ๓๐ วัน สูตร ๑๕-๑๕-๑๕, ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๑๐๐-๑๕๐ กรัม/ต้น ตัดแต่งกิ่งที่ไม่จำเป็นทิ้ง เช่น กิ่งเป็นโรค กิ่งซ้อนทับ กิ่งกระโดง กิ่งห้อยถึงดิน จากนั้นทำคอกค้ำและเติมดิน ปลูกให้เต็มภาชนะปลูก อายุ ๖-๘ เดือน ให้ปุ๋ยเร่งดอก สูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือ ๘-๒๔-๒๔ ทุก ๒๐ วัน จนขนาดลูกเท่าเหรียญบาท

การดูแลผลผลิต: ดูแลโรคและแมลง ฉีดพ่น น้ำหมักชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ หรือ สารเคมีป้องกันแมลง ให้ปุ๋ย สูตร ๒๕-๗-๗, ๑๕-๑๕-๑๕, ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๑๐๐-๑๕๐ กรัม/ต้น เติมน้ำปลูกให้เต็มภาชนะ ปลูกเมื่อผลผลิตใกล้ได้เก็บเกี่ยวให้ปุ๋ย สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑๐๐-๑๕๐ กรัม/ต้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต มะนาวพิจิตร ๑ ตาฮิติ ทูลเกล้า อายุการเก็บเกี่ยว ๕-๖ เดือน มะนาวแป้นราไฟ แป้นโรชา แป้นดกพิเศษ แป้นพวง แป้นทำยาง แป้นเพชรบุรี ฯลฯ อายุการเก็บเกี่ยว ๔-๕ เดือน

การตัดแต่งหลังการเก็บเกี่ยว: ตัดแต่งกิ่งที่สมบูรณ์ออก ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ของต้นแล้ว เติมน้ำปลูก ให้เต็มภาชนะปลูก รวมทั้งให้ปุ๋ยสูตร ๒๕-๗-๗, ๑๕-๑๕-๑๕, ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๑๐๐-๑๕๐ กรัม/ต้น ดูแลโรค และแมลง ฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ หรือสารเคมีป้องกันโรคและแมลง

๒.๒ การเลี้ยงกบในวงบ่อซีเมนต์

วัสดุอุปกรณ์

๑. ท่อซีเมนต์ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑-๑.๒๐ เมตร (เทพื้นเจาะรูน้ำทิ้ง)
๒. ตะแกรงลวดขนาดเท่าปากท่อ
๓. อิฐบล็อก

วิธีการดำเนินการ

๑. การเลี้ยงกบนั้นควรเลี้ยงในที่สูง ถ้าเลี้ยงในที่ต่ำก็ควรรองก้นท่อขึ้นให้ห่างจากพื้นประมาณ ๒๐ เซนติเมตร และเอียงท่อข้างใดข้างหนึ่งเพื่อเป็นการระบายน้ำ
๒. ซื่อท่อซีเมนต์ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑-๑.๒๐ เมตร (เทพื้นเจาะรูน้ำทิ้ง)
๓. พันธุ์กบควรเลือกพันธุ์กบนา เพราะแข็งแรงทนทานต่อโรค และควรซื้อตอนเป็นลูกอ๊อดอยู่ เพราะจะได้ปริมาณลูกกบเยอะกว่าซื้อที่มีขาครบ ๔ ขาแล้ว
๔. ปริมาณกบในแต่ละท่อไม่ควรเกินท่อละ ๕๐-๘๐ ตัว เพื่อที่จะดูแลได้สะดวกและลดการแออัด
๕. ใช้ตาข่ายปิดข้างบนปากท่อป้องกันกบกระโดดและสัตว์อื่นเข้าไปกินกบ

การให้อาหาร

หลังแรกเกิด ๕-๓๐ วัน ให้ไข่แดงหรืออาหารเม็ดสำหรับลูกอ๊อดวันละประมาณ ๓-๔ ช้อนโต๊ะ หลังจากนั้นเดือนที่ ๒ ให้อาหารเม็ดกบเล็กวันละประมาณ ๓๐๐ กรัม ต่อ ๑ ท่อ เข้าหรือเย็น และควรทำแพ หรือหาวัสดุลงไปในท่อ เช่น ไม้ลอยน้ำได้หรือก้อนอิฐบล็อกเพราะกบที่มีขาแล้วจะไม่สามารถหายใจในน้ำได้

จึงจำเป็นต้องขึ้นมานบนก ส่วนเดือนที่ ๓ ให้อาหารกบใหญ่วันละประมาณ ๓๐๐ กรัมต่อ ๑ ท่อ เมื่ออายุครบ ๓ เดือนก็สามารถจับมาทำเป็นอาหารหรือขายได้

การระบายน้ำเสีย ควรเปลี่ยนน้ำในท่อสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เพื่อป้องกันความสกปรกและส่งกลิ่นเหม็นรบกวนหรืออาจจะใช้สาร EM ปรับสภาพน้ำ

๒.๓ การผลิตน้ำส้มควันไม้

น้ำส้มควันไม้ เป็นผลผลิตที่ได้จากการเผาถ่าน มีลักษณะเป็นของเหลวสีน้ำตาล มีกลิ่นควันไฟได้จากการควั่นถ่านที่เกิดจากการผลิตถ่านไม้ในช่วงที่ไม้กำลังเปลี่ยนเป็นถ่าน อุณหภูมิในเตาระหว่าง ๓๐๐-๔๐๐ องศาเซลเซียส ซึ่งน้ำส้มควันไม้มีคุณสมบัติป้องกันเชื้อราและแบคทีเรีย สามารถใช้ผสมในอาหารสัตว์เพื่อช่วยปรับระดับแบคทีเรียในลำไส้ เพื่อช่วยในการดูดซึมสารอาหารได้ดี สามารถใช้เป็นส่วนผสมเกี่ยวกับสุขภาพ และผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เช่น สารดับกลิ่นตัว สารปรับผิวนุ่ม อุตสาหกรรมรมควัน อุตสาหกรรมย้อมผ้า โรคผิวหนัง สารช่วยย่อย ใช้รักษาแผลสด แผลถูกน้ำร้อนและไฟลวก น้ำกัดเท้า ป้องกันการเกิดรังแค และเชื้อราบนหนังศีรษะ รวมทั้งใช้ในการเกษตรเพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

ขั้นตอนการผลิตและเตรียมอุปกรณ์

๑. ถังเหล็ก ๒๐๐ ลิตร ๒ ใบ
๒. ท่อไยหิน สามทาง ๔ นิ้ว ๑ อัน
๓. ท่อไยหิน ๔ นิ้ว ยาว ๑๒๐-๑๕๐ เซนติเมตร ๑ ท่อน
๔. ทRAY ครึ่งลูกบาศก์เมตร
๕. ดินเหนียวหรือดินจอมปลวก ๑ กระสอบปุย แขน้ำก่อนทำเตาทั้งถุง ๑ คืบ
๖. อิฐบล็อก ๓ ก้อน
๗. กระเบื้องลอนเล็ก ๗๐ เซนติเมตร ๑๐ แผ่น
๘. ปล้องไม้ไผ่ ๓-๔ นิ้ว ยาว ๔-๖ เมตร ทะลวงปล้อง ๑ ท่อน
๙. ไม้ยาว ๘๐ เซนติเมตร ๘๐ ท่อน ๒ เมตร ๕ ท่อน
๑๐. ถังสำหรับร่อนน้ำส้มควันไม้ ๕ ลิตร ขึ้นไป
๑๑. ผ้า ๑x๑ เมตร
๑๒. กรวยพลาสติก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖ นิ้ว ๑ อัน
๑๓. มีดตัดไม้
๑๔. จอบ
๑๕. เสียม
๑๗. ค้อน ตะปู ๓ นิ้ว ครึ่งกิโลกรัม
๑๘. ลวดเล็กเบอร์ ๒๐ ยาว ๕ เมตร

วิธีทำเตา

๑. ถังลูกที่ ๑ ตัดปากถังกว้าง ๒๐x๒๐ เซนติเมตร และตัดข้างหลังถังให้ตรงกับหน้าถัง เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๖ เซนติเมตร จากนั้นตัดข้างบนเตาห่างจากขอบถังทั้ง ๒ ข้างๆ ละ ๗ เซนติเมตร กว้าง ๓๐x๗๒ เซนติเมตร และถังลูกที่ ๒ ตัดขนาด ๕๐x๘๖ เซนติเมตร

๒. ใช้หินหรือดินวางหนุนปากถังให้หน้าเตาสูงกว่าหลังเตาประมาณ ๖ เซนติเมตร เพื่อใช้ระบายอากาศออก

๓. ใส่ท่อไยหิน ๓ ทาง แล้วขุดหลุมลึก ๓๐x๓๐ เซนติเมตร เพื่อให้อากาศผ่านเข้าออกง่ายขึ้น แล้วใส่ท่อไยหินยาว ๑๒๐-๑๕๐ เซนติเมตร

๔. วางอิฐบล็อก ๒ ก้อน ตั้งตรงปากถัง และอีก ๑ ก้อนวางนอนข้างบน ๒ ก้อน เพื่อเป็นปล่องใส่ไฟ
๕. ใส่ดินเหนียวหรือดินปลวกที่แช่น้ำ ๑ คืบ ปิดรอยต่อของอิฐบล็อกและรอยต่อของท่อไยหิน เพื่อป้องกันดินเข้าถัง
๖. ใช้ไม้เป็นหลักยาว ๘๐ เซนติเมตร ฝังเป็นเสาห่างข้างละ ๗ ต้น สองข้างถังและหลังถัง ๑ ต้น
๗. ใช้กระเบื้องลอนเล็กวางข้างในไม้ให้สนิทชิดกัน
๘. ใส่ฟืนให้เต็มเตาแล้วปิดบนหลังเตา ด้วยแผ่นเหล็กที่ตัดจากถังลูกที่ ๒ ตัดขนาด ๕๐x๘๖ เซนติเมตร แล้วใช้ทรายกลบให้มิดชิดไม่ให้อากาศเข้าได้
๙. ทะลวงลำไม้ไผ่ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ๓-๔ นิ้ว ยาว ๔-๖ เมตร ให้ทะลุตลอดลำไผ่ แล้วตัดปลายด้านใหญ่เป็นปากฉลามให้ครอบคลุมคว้นได้พอดี แล้วเจาะรูห่างจากปากฉลาม ๓๐ เซนติเมตร เพื่อให้ให้น้ำจากคว้นไม้ไหลลงถึงรองรับ แล้วใช้ผ้าพันปล่องคว้นและไม้ไผ่ที่ตัดเป็นปากฉลามให้สนิท

วิธีเผาถ่าน

๑. ใช้ฟืนจุดปากเตาประมาณ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ของฟืนภายในเตาใส่ลงในช่องว่างหน้าเตาโดยเร่งไฟให้เต็มที่ เมื่อไฟติดไม้ฟืนในเตาประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง แล้วหยุดใส่ฟืนหน้าเตา แล้วใช้อิฐบล็อกหรือแผ่นเหล็กที่เจาะรูกลม ๒ นิ้ว ปิดช่องไฟไว้
๒. ประมาณชั่วโมงที่ ๓-๔ ของการจุด เริ่มเก็บน้ำส้มคว้นไม้ หลังจากเกิดคว้นไม้ (คว้นสีขาวปนน้ำตาล) อุณหภูมิปากปล่อง ๘๐ องศา
๓. ประมาณชั่วโมงที่ ๙ เริ่มหยุดเก็บน้ำจากคว้นไม้ หรือสังเกตคว้นสีขาวปนเทาออกน้ำเงิน อุณหภูมิปากปล่อง ๑๕๐ องศา อุณหภูมิในเตาประมาณ ๔๐๐ องศา ให้เอาไม้ไผ่เก็บคว้นออกทันที
๔. เมื่อเอาไม้ไผ่ออก ให้เปิดอิฐบล็อกหรือแผ่นเหล็กหน้าเตาออกประมาณ ๕ นาที หลังจากนั้นให้ปิดปากเตาให้สนิทไม่ให้อากาศเข้าได้ แล้วใช้ผ้าห่อดินทรายชุบน้ำเปียกปิดปล่องคว้นไม้ไม่ให้อากาศเข้าได้
๕. ทิ้งไว้ประมาณ ๒๔ ชั่วโมง เปิดเตาเพื่อเอาถ่านไม้ออกไปใช้ประโยชน์

วิธีเก็บน้ำส้มคว้นไม้

๑. นำจากคว้นไม้ที่ได้จากการเผาถ่าน นำมากรองผ่านผ้าเพื่อเอาน้ำมันดินออก
๒. เอาน้ำส้มคว้นไม้ที่กรองแล้วใส่ถังหรือขวดปิดฝาสนิท แล้วนำไปเก็บไว้ในร่มที่ไม่มีแสงแดดส่องถึง
๓. เก็บไว้ ๓ เดือน ถึงจะนำออกมาใช้ได้หรือใช้ถ่านที่ได้จากการเผาถ่าน นำมาบดผสม ๕ เปอร์เซ็นต์ เก็บไว้ ๔๕ วันสามารถนำมาใช้ได้ สังเกตได้จากน้ำส้มคว้นไม้จะแบ่งเป็นสามชั้น ชั้นบนสุดจะเป็นแผ่นน้ำมันบางๆ ลอยอยู่ ชั้นกลางจะเป็นน้ำส้มคว้นไม้ ชั้นล่างจะเป็นฝุ่นและตะกอน
๔. เมื่อเก็บครบกำหนดวันที่จะใช้ ควรกรองอีกทีโดยระวังอย่าทำให้น้ำขุ่น และน้ำตะกอนหรือก้นขวดไม่ควรใช้กับพืช

๒.๔ การเลี้ยงจิ้งหรีด

การเลี้ยงจิ้งหรีด คือ การนำจิ้งหรีดมาเลี้ยงและมีการดูแล โดยมีหลักการเลี้ยงให้มีสภาพความเป็นอยู่เหมือนกับในธรรมชาติมากที่สุด ดังนั้นจะต้องเตรียมการและจัดการที่ดีอย่างเป็นขั้นตอน

การเลือกตั้งโรงเรือน

บริเวณก่อสร้างโรงเรือนควรที่จะเป็นที่ดอน น้ำไม่ท่วมขัง บริเวณที่จะเลี้ยงควรมีพื้นที่กว้างพอสมควร ป้องกันฝนและแสงแดดจัดได้ โดยมีแสงแดดส่องผ่านประมาณ ๓๐-๔๐ เปอร์เซ็นต์ ในช่วงเช้า

และสาย มีอากาศถ่ายเทสะดวก และควรมีแหล่งอาหารธรรมชาติ หาได้ง่าย เช่น หญ้าจากธรรมชาติ ผักตบชวา เป็นต้น

อุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด

๑. บ่อเลี้ยงจิ้งหรีด สามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสม เช่น บ่อซีเมนต์ ถัง กะละมัง ปิ๊บ กล่อง กระดาษ กรงตาข่าย กล่องทำจากไม้อัด เป็นต้น
๒. เทปกาว: ชนิดฉนวนกั้น เพื่อใช้ติดรอบวงในด้านบนเพื่อป้องกันจิ้งหรีดไม่ให้ออกจากบ่อ
๓. ตาข่ายพลาสติก ใช้ตาข่ายพลาสติกสีฟ้าหรือมุ้งเขียว เพื่อใช้คลุมปากบ่อด้านบนสำหรับป้องกันศัตรู เช่น จิ้งจก หนู งู เป็นต้น
๔. ยางรัดขอบบ่อ ในกรณีที่บ่อเลี้ยงเป็นบ่อซีเมนต์ นิยมใช้ยางในรถจักรยานหรือรถจักรยานยนต์ เพื่อใช้สำหรับรัดขอบตาข่ายพลาสติกในล่อนกับขอบบ่อทางด้านบน เพื่อป้องกันศัตรูเข้าทำลายจิ้งหรีด และป้องกันไม่ให้จิ้งหรีดหนีออกนอกบ่อ
๕. วัสดุหลบซ่อน ที่เหมาะสมที่สุด ได้แก่ แผงวางไข่ไก่ชนิดที่ทำจากกระดาษ สำหรับให้จิ้งหรีดหลบซ่อนตัวในเวลากลางวันและเวลาลอกราบ
๖. ที่ให้น้ำ ภาชนะใส่น้ำนั้นมีหลายแบบ เช่น ที่ให้น้ำไก่ ขวดพลาสติก ฟองน้ำ เป็นต้น
๗. ที่ให้อาหาร ภาชนะใส่อาหารมีหลายรูปแบบ เช่น ถาดพลาสติกต่างๆ จานอาหารชนิดฉนวนหยาบ กระป๋องน้ำมันเครื่องผ่าครึ่ง หรือกระดาษที่ใช้ทั่วไป
๘. ภาชนะวางไข่ ภาชนะที่นิยมนำมาใช้มีหลายแบบ เช่น ขันพลาสติก แกลลอนน้ำมัน ถาดพลาสติก เป็นต้น
๙. วัสดุวางไข่ เช่น แกลบเผา
๑๐. อาหารจิ้งหรีด อาหารหลัก สามารถให้อาหารจิ้งหรีดโดยตรง หรืออาหารไก่เล็กจัดเป็นอาหารที่เหมาะสมที่สุดในปัจจุบัน เนื่องจากราคาไม่แพงมากนักและหาซื้อได้ทั่วไป นอกจากนี้อาหารเสริมสามารถให้วชพืช ผัก หรือพืชไร่ทั่วไปที่มีใบอ่อนนุ่ม เช่น ใบฟักทอง ผักบุ้ง ผักกาด ใบมันสำปะหลัง เป็นต้น

การจัดการภายในบ่อเลี้ยงจิ้งหรีด

วางบ่อเลี้ยงจิ้งหรีดเรียงกันเป็นแถวแต่ละวงให้ห่างกันเล็กน้อย (ประมาณ ๓ นิ้ว) แต่ละแถวควรห่างกันพอที่ผู้ดูแลจะปฏิบัติงานได้สะดวก ไม่ควรวางห่างกันมากเกินไปเพราะจะทำให้สิ้นเปลืองพื้นที่ เมื่อวางบ่อปูนซีเมนต์แล้วจะต้องเทพื้นหนาประมาณ ๑/๒-๑ นิ้ว เพื่อป้องกันมดจากใต้ดินเข้ามาทำลายไข่ และตัวจิ้งหรีด สำหรับรอบวงด้านนอกจะต้องป้องกันมดด้วยการทำร่องน้ำล้อมรอบโรงเรือน หรือใช้ผ้าชุบน้ำมันเครื่องพันรอบวงด้านล่าง จำนวนวงบ่อจะวางมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดความกว้างยาวของโรงเรือน

เทคนิคและขั้นตอนการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด

๑. เตรียมภาชนะที่ใช้เลี้ยง เช่นบ่อซีเมนต์ ตู้ปลา กล่องพลาสติก กล่องแมลง ถัง กะละมัง และกล่องกระดาษก็ได้ แต่ต้องติดเทปกาวหรือแผ่นพลาสติกด้านในเพื่อป้องกันจิ้งหรีดไต่หนี แต่ควรเลือกภาชนะที่เบา ทำความสะอาดง่าย ผิวเรียบลื่นปลอดภัยและจัดวางเป็นชั้นเพื่อประหยัดพื้นที่
๒. การเตรียมดิน โดยการตากดินให้แห้งนาน ๒-๕ วัน เพื่อให้ปลอดจากมด ไร เชื้อรา และพรวมน้ำไม่ให้ขึ้นหรือแฉะจนเกินไปเพื่อให้จิ้งหรีดวางไข่
๓. วัสดุที่ให้จิ้งหรีดเกาะและมุดเพื่อหลบภัยเวลาลอกราบ อาจใช้แผงไข่ เศษกระดาษ กระดาษฟอย กล่องกระดาษ กระถาง เศษกระเบื้องหรือท่อพีวีซี เป็นต้น
๔. สถานที่เพาะเลี้ยงจิ้งหรีด ต้องไม่มีแดดส่องถึง อากาศถ่ายเทสะดวก และมีหลังคาเพื่อป้องกันน้ำฝนสาดถึง

๕. อาหารที่ใช้เลี้ยงจิ้งหรีด ใช้ได้ทั้งอาหารสดและอาหารสำเร็จรูป อาหารสด เช่น ผักกาดขาว ผักกาด เขียว ผักบุ้ง กะหล่ำปลี คื่นช่าย ถั่วฝักยาว ผักกวางตุ้ง ผักกาดหอม หอมแดง หอมขาว ใบฟักทอง อาหารจำพวกผักและหญ้าที่นำมาให้จิ้งหรีดกิน ควรล้างให้สะอาดเพื่อป้องกันสารเคมี

๖. ที่ให้น้ำจิ้งหรีด ควรมีก่อนหินเล็กๆ หรือแผ่นฟองน้ำให้จิ้งหรีดเกาะเพื่อป้องกันลูกจิ้งหรีด ตกน้ำตาย ควรทำความสะอาดและเปลี่ยนน้ำเสมอ

๗. บ่อซีเมนต์เลี้ยงจิ้งหรีดควรป้องกันมดโดยใช้เชือกเส้นโตหรือผ้าชุบน้ำมันเครื่องผูกครอบกัน ภายนอก ของภาชนะเลี้ยงหรือใช้ขอลูกขีดกันมด พร้อมติดเทปกาวที่ปากบ่อด้านใน เพื่อป้องกันจิ้งหรีดไต่หนี

๘. เตรียมผาตาข่ายปิดภาชนะเลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อป้องกันจิ้งจก ตุ๊กแก คางคก และสัตว์อื่นๆ ที่ชอบ กินแมลงลงไปกินจิ้งหรีด

๙. ภาชนะเลี้ยงจิ้งหรีด เช่น ตู้ปลา กะละมัง โต๊ะหรือชั้น พร้อมมีน้ำหรือน้ำมันเครื่องใช้แล้ว หล่อหาโต๊ะ เพื่อให้ปลอดภัยจากศัตรูจิ้งหรีด เช่น มด จิ้งจก เป็นต้น

การจับจิ้งหรีด

เมื่อเลี้ยงลูกจิ้งหรีดจนอายุประมาณ ๔๕-๕๐ วัน ขึ้นไป จิ้งหรีดโตพร้อมที่จะจับจำหน่ายได้ โดยพฤติกรรมของจิ้งหรีดแล้ว ตอนกลางวันจิ้งหรีดจะหาที่หลบซ่อน พอมืดค่ำจิ้งหรีดจะออกหาอาหาร อาศัยพฤติกรรมเหล่านี้ ให้ใช้กระบอกไม้ไผ่ หรือท่อพลาสติกก็ได้ ตัดเป็นท่อนๆ วางไว้กับพื้นบ่อ จิ้งหรีดจะเข้าไป หลบอาศัย เวลาจะเก็บก็ยกกระบอกไม้ไผ่ หรือท่อพลาสติก เคาะใส่ในถุงหรือกะละมังที่จัดเตรียมไว้ โดยไม่ต้อง ยุ่งยากใช้มือไล่จับทีละตัว ซึ่งเสียเวลามาก

๒.๕ หลุมพอเพียง

หลุมพอเพียง คือ การปลูกพืชหลายอย่างในหลุมเดียว เป็นการปลูกพืชเป็นกลุ่ม ขนาดที่กำลังพอดี คือ ขนาดกว้าง ๘๐-๑๐๐ เซนติเมตร จะทำวงกลมหรือสี่เหลี่ยมก็ได้ ระยะห่างระหว่างหลุม ๔x๔ เมตร โดยมีการบริหารจัดการสิ่งที่อยู่ในหลุม เริ่มจากเตรียมพื้นที่ตามขนาดที่กำหนด แล้วก็ปลูกหญ้าแฝกเป็นรูป วงกลมหรือเป็นสี่เหลี่ยม จากนั้นปลูกไม้ในหลุมนี้ ลงได้ถึง ๔-๕ ประเภทในหลุมเดียว เพื่อลดภาระการรดน้ำ ปลูกซ้ำ และเกื้อต่อการกำจัดศัตรูพืชเพราะให้ทุกอย่างเกื้อกูลตัวเอง โดยต้นไม้ที่ปลูกในหลุมแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท ได้แก่

๑. ไม้พื้เลื้อย เป็นไม้ที่ให้ร่มเงา เก็บน้ำ เก็บความชื้นโดยเฉพาะช่วงร้อนหรือหน้าแล้ง เช่น กล้วยน้ำว่า กล้วยหอม ควรปลูกทางทิศตะวันตก เพราะช่วยบังแสงช่วงบ่ายที่อากาศร้อนจัด เป็นพื้เลื้อยให้พืชที่ไม่ชอบแดด จัดมาก ได้กล้วยเครือแรกเมื่อปลูก ๑ ปี ก็ตัดทิ้ง ปล่อยให้ใหม่ให้ทำงาน

๒. ไม้ผลัด เป็นไม้ข้ามปี ที่สามารถเอาตัวรอดได้ดี เก็บผลได้นานพอสมควร เช่น ชะอม ผักหวาน มะละกอ ผักตบถ ผักเม็ก เริ่มเก็บกินได้ตั้งแต่ ๑ เดือนไปเรื่อย ๆ

๓. ไม้ปื้ญญาด่อน หรือไม้รายวัน เป็นไม้ล้มลุกปลูกง่าย ตายเร็ว ต้องคอยปลูกใหม่ รดน้ำทุกวัน แต่เก็บผลได้เร็ว เช่น พริก มะเขือ กะเพรา โหระพา ตะไคร้ ข่า ฟักทอง แตงไทย แตงกวา ผักบุ้งจีน คื่นช่าย เป็นต้น เริ่มเก็บกินได้ตั้งแต่ ๑๕ วัน

๔. ไม้บ้านาญ เป็นไม้ผลยืนต้น ใช้เวลาปลูก ๒ - ๔ ปี แต่เมื่อให้ผลผลิตแล้ว เก็บกิน เก็บขายได้ เรื่อย ๆ เช่น ขนุน มะม่วง มะนาว กระท้อน เงาะ ทุเรียน มังคุด ยางพารา เป็นต้น ในหลุมหนึ่งควรเลือกปลูก แค่ประเภทเดียว

๕. ไม้มรดก เป็นกลุ่มไม้ใช้สอยที่อายุยืน ใช้เวลาปลูกนาน เก็บไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานตัดขายก็ได้ เงินก้อนใหญ่ หรือจะเอาไว้ใช้ซ่อมแซมบ้านก็ได้ เช่น ประดู่ สักทอง ยางนา สะเดา พะยูง ชิงชัน ไม้พวกนี้ เป็นไม้ใหญ่ ปลูกฝังตรงข้ามกับต้นกล้วย

๒.๖ การเลี้ยงไก่ในสวนผลไม้

การเลี้ยงไก่ในสวนผลไม้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมวัชพืชและศัตรูพืชในสวนผลไม้ด้วยวิธีแบบธรรมชาติโดยไม่พึ่งพาสารเคมี สามารถทำได้โดยการปล่อยไก่บ้านให้หากินวัชพืชและศัตรูพืชตามธรรมชาติ ในสวนผลไม้ ถ้าจะให้ดีควรปล่อยไก่เข้าไปตอนต้นไม้อายุประมาณ ๒-๓ ปีขึ้นไป และสร้างเล้าไก่ไว้ในสวนผลไม้เพื่อเป็นที่พักนอนของไก่ตอนกลางคืน เนื่องจากวัชพืชของแมลงคือ เมื่อกินอิ่มแล้วจะตกลงมาขยายพันธุ์ที่พื้นด้านล่าง จากนั้นไก่จะเข้ามาจิกกิน ทำให้ศัตรูธรรมชาติของแมลงได้อย่างเด็ดขาด อย่างไรก็ตามควรบำรุงไก่ด้วยอาหารเสริมทุกวันในตอนเย็น นอกจากนี้ยังได้แหล่งอาหารโปรตีนจากไก่ให้กับครอบครัวและได้ประโยชน์จากมูลไก่ ที่ใช้เป็นปุ๋ยได้อย่างดีสำหรับผลไม้ด้วย เป็นอีกวิธีหนึ่งที่เป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรที่ปลูกไม้ผลในการแก้ไขปัญหาการขาดทุนในการทำสวนผลไม้ให้น้อยลง

๒.๗ การเลี้ยงหมูหลุม

เดิมทีการเลี้ยงหมู มักประสบปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นของมูลสัตว์ เศษอาหาร และน้ำที่ใช้ชำระล้างสิ่งขับถ่ายปฏิภูมิต่างๆ ภายในคอก สร้างมลพิษทางกลิ่นภายในฟาร์มและชุมชนใกล้เคียง หมูหลุมเป็นเทคโนโลยีชาวบ้านในการปรับปรุงดินโดยไม่ต้องซื้อปุ๋ยมาใช้ ลดกลิ่นรบกวนจากการเลี้ยงหมู และมีอาหารโปรตีนบริโภคในครัวเรือน หรือจำหน่ายเพิ่มรายได้

การสร้างคอกหมูหลุม

การเลี้ยงหมูหลุมนั้นไม่ยุ่งยาก โดยสร้างโรงเรือนขนาดกว้าง ๓ เมตร ยาว ๖ เมตร ความสูงพอประมาณ แล้วมุงหลังคาป้องกันฝน ก่อผนังสูงจากพื้นประมาณ ๘๐ เซนติเมตร หรือก่อโดยใช้อิฐบล็อกสูง ๔ ก้อน ขุดดินภายในคอกออกให้ลึก ๘๐ เซนติเมตร ก็จะได้หลุมสำหรับใส่วัสดุส่วนผสม ได้แก่ ขี้เลื่อยหรือแกลบหยาบ ๑๐๐ กระสอบ เปลือ ๙-๑๐ กิโลกรัม ดิน (ที่ขุดออก) ๑๐ กระสอบ และน้ำหมักผลไม้ หัวเชื้อราขาว โยเกิร์ตหมูหลุม

วิธีการใส่ส่วนผสมในหลุม

๑. แบ่งหรือวัดความลึกของหลุมในคอกเป็น ๓ ชั้น ชั้นละ ๓๐ เซนติเมตร
๒. ในชั้นแรกเทขี้เลื่อยหรือแกลบหยาบ ประมาณ ๒๕-๒๗ เซนติเมตร (ใช้ประมาณ ๑๐ กระสอบ) โรยดินทับให้ทั่ว สูงประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร แล้วโรยเปลือกประมาณ ๓ กิโลกรัม ให้ทั่ว และรดด้วยน้ำหมักผลไม้ หัวเชื้อราขาว โยเกิร์ตหมูหลุม ชนิดละ ๑ บัว (๒ ช้อน ต่อน้ำ ๑๐ ลิตร)
๓. ชั้นที่ ๒ และชั้นที่ ๓ ก็ทำเหมือนกับชั้นแรก สำหรับขนาดโครงสร้างคอกและอัตราส่วนผสมต่าง ๆ ดังกล่าวเหล่านี้ เหมาะสมต่อการเลี้ยงหมู ๑๐ ตัว

ประโยชน์ของการเลี้ยงหมูหลุม

เมื่อใส่ส่วนผสมต่าง ๆ ลงไปในหลุมและปล่อยหมูลงเลี้ยงแล้ว มันจะขุดคุ้ยส่วนผสมเหล่านั้นกับเศษอาหารที่เหลือและมูลสิ่งปฏิภูมิต่าง ๆ ที่มันถ่าย หลังจากนั้น จุลินทรีย์ก็จะย่อยสลาย ทำให้ไม่มีกลิ่นเหม็นรบกวน และเมื่อเลี้ยงได้ประมาณ ๔ เดือน ก็จับหมูจำหน่าย วัสดุในหลุมที่ได้คือ ปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพอย่างดี ที่สามารถนำไปใช้ในการบำรุงไม้ผลพืชผัก แต่ต้องผสมกับดินร่วนในอัตราส่วน ๑ : ๓ ทั้งนี้เพราะปุ๋ยที่ได้มีความเข้มข้นสูง

สูตรเคล็ดลับอาหารเสริม

เคล็ดลับในการลดต้นทุนการผลิตคือใช้ฝรั่งและหยวกกล้วย ๑๐๐ กิโลกรัม ผสมกับน้ำตาลทรายแดง ๔ กิโลกรัม และเกลือเม็ด ๑ กิโลกรัม คลุกเคล้าผสมกันเป็นอาหารเสริม หมูได้น้ำหนักดี เนื้อไม่มีกลิ่น และในช่วงกลางคืนนั้นจะใช้ตะไคร้หมักวางไว้ใกล้ๆ คอก เพื่อไล่ยุงให้หมู

๒. การเรียนรู้ผ่านฐานกิจกรรม

ในการฝึกอบรมครั้งนี้ได้เชิญทีมวิทยากรกระบวนการเพื่อบรรยายให้ความรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านฐานกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย

๑. นายอาคร ประมงค์ วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๒. นายกิตติคุณ ประมงค์ วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๓. นายสุรัตน์ ผลเจริญสุข วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๔. นายสมรัก ผาสู่โก วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๕. นายยุทธนา กิจบำรุง วิทยากรอิสระด้านการฝึกอบรม
๖. นางสาวสุนิดา เติวียะ วิทยากรอิสระด้านการฝึกอบรม

โดยมีวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ดังนี้

๑. เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ พัฒนาทักษะผู้นำ เสริมสร้างภาวะผู้นำ ความสามารถในการนำความสามารถที่จะชี้แนะ สั่งการ อำนาจการ หรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น เพื่อให้มุ่งไปสู่จุดหมาย ศิลปะของการใช้อิทธิพลหรือกระบวนการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อให้เขามีความเต็มใจ (Leadership)

๒. เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน จริจใจ เปิดเผย มีความไว้วางใจกัน กล้าเสนอความคิด ตัดสินใจ ประสานสัมพันธ์ในระหว่างกัน เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น ลดข้อขัดแย้ง เสริมสร้างขวัญและความพึงพอใจในการทำงานหรือแก้ปัญหา ซึ่งอยู่บนพื้นฐานและประโยชน์สูงสุดร่วมกันในกลุ่มสมาชิก (Teamwork)

๓. เพื่อส่งเสริมการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวและการยอมรับ พร้อมทั้งสร้างศักยภาพใหม่ๆ เพื่อรองรับให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างเป็นผลตามเป้าหมายที่วางไว้ เรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตลอดเวลา (Management)

๔. เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ แยกแยะปัญหาออกเป็นประเด็นย่อย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล เป็นการคิดที่เชื่อมโยง มองเห็นภาพองค์รวม และเข้าใจความเป็นองค์รวม การคิดเชิงเครือข่าย การคิดแบบสัมพันธ์กับบริบท การคิดอย่างเป็นกระบวนการ การคิดได้หลายทิศทาง มีความคล่อง ความยืดหยุ่นในการคิด และเป็นความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ (System Thinking, Creative Thinking)

ตาราง ๒ กิจกรรม “Team Excellent” เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

หัวข้อ	เป้าหมาย	กิจกรรม
กลุ่มสัมพันธ์	การสร้างความสัมพันธ์ ความสนิทสนมกัน เพื่อสร้างพื้นฐานการอยู่ร่วมกันเรียนรู้กันมากขึ้น ในความเป็นตัวตนของแต่ละคน เพื่อเสริมสร้างความสนุกสนาน เป็นกันเอง	● จับเข้าคุย ● ไปไหนไปกัน ● เกม 9 ช่อง
การคิดเชิงระบบ	เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมได้มีโอกาสแก้ปัญหาสถานการณ์ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ แยกแยะปัญหาออกเป็นประเด็นย่อย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุ และผลเป็นการคิดที่เชื่อมโยง	● เกมจลาจร จลาจล

หัวข้อ	เป้าหมาย	กิจกรรม
การคิดเชิงสร้างสรรค์	เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน ความคิดระหว่างกันในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อ เอาชนะอุปสรรคที่ถูกกำหนดการสร้างคุณภาพใน การทำงาน การคิดได้หลายทิศทางมีความคล่อง ความยืดหยุ่น ในการคิดและเป็นความคิดที่เป็น ของตนเองโดยเฉพาะ	● กิจกรรมต่อสะพานทอด
ภาวะผู้นำ การทำงาน เป็นทีม และการวางแผน	การวางแผนการดำเนินการพัฒนาทักษะผู้นำ เสริมสร้างภาวะผู้นำ ความสามารถในการนำ ความสามารถที่จะชี้แนะ สั่งการ หรืออำนวยการ หรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่นเพื่อให้มุ่ง ไปสู่จุดหมายประสานสัมพันธ์ในระหว่างกัน เสริมสร้างทัศนคติที่ต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น	● กิจกรรมล่าสมบัติ (The Treasure Hunt) ● Rainbow Tent ● เขาวงกต ● ยิงธนู ● ทาวเวอร์ ● กู้ระเบิด ● The Domino Game

การดำเนินกิจกรรมประกอบด้วย การบรรยายโดยวิทยากรในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง และมีกิจกรรม
ภาคปฏิบัติที่แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเป็นกลุ่มย่อย เพื่อเรียนรู้ผ่านฐานกิจกรรมต่าง ๆ จากการสังเกต พบว่า
ผู้เข้าร่วมโครงการให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างดี เปิดโอกาสให้พูดคุย แสดง
ความคิดเห็นในกลุ่ม และกล้าแสดงออกมากขึ้น ถือเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะ ความสัมพันธ์ ความสามัคคี
และทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้สะท้อนมุมมอง
แลกเปลี่ยนในสิ่งที่ได้เรียนรู้ เพื่อเป็นการเติมเต็มซึ่งกันและกัน

๓. การรับฟังการบรรยายพิเศษและการเสวนาวิชาการ

๓.๑ การบรรยายพิเศษ เรื่อง “นโยบายการพัฒนาภาคการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินในบริบท
ประเทศไทย ๔.๐” โดย พันจ่าเอกประเสริฐ มัลลย์ รองเลขาธิการ ส.ป.ก.

พันจ่าเอกประเสริฐ มัลลย์ รองเลขาธิการ ส.ป.ก. กล่าวเปิดการสัมมนาและบรรยายพิเศษ เรื่อง
“นโยบายการพัฒนาภาคการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินในบริบทประเทศไทย ๔.๐” สรุปผลการบรรยาย ดังนี้

๑. ปัจจุบันก้าวสู่ช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและนโยบายต่าง ๆ บุคลากร สวผ. จะเป็นกำลัง
สำคัญในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น และเป็นฟันเฟืองสำคัญ
ในการขับเคลื่อนงานของ ส.ป.ก. ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายของรัฐบาล ทุกคนต้องทำงาน
ร่วมกันและประสานให้สอดคล้องกัน บุคลากร สวผ. ควรเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง
ของโลกในยุคปัจจุบัน ศึกษายุทธศาสตร์ชาติ นโยบายต่าง ๆ นโยบาย Thailand ๔.๐ รวมถึงการวิเคราะห์
ตัวเองเพื่อกำหนดแนวทางการทำงานของ ส.ป.ก. ในอนาคต และต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง
สำนักที่เกี่ยวข้อง

๒. การทำงานของ ส.ป.ก. ในอนาคตควรเป็นการทำงานในเชิงรุกมากขึ้น ควรคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ
และใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ให้สอดคล้องกับระบบราชการ ๔.๐
ที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง ตอบสนองกับความต้องการของประชาชนได้ทันทั่วทั้ง

เป็นภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ของ ส.ป.ก. ควรทำหน้าที่เป็น Sale man เพื่อชักชวนให้หน่วยงานอื่นเข้าร่วมบูรณาการงานพัฒนาในพื้นที่ ส.ป.ก.

๓. ในการดำเนินงานย่อมมีอุปสรรคและปัญหาเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา การคิดเชิงบวกจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานเป็นอย่างมาก ควรยอมรับทุกคำติชม และนำคำแนะนำเหล่านั้นมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน

๔. ปัจจุบันเราอยู่ในระยะเปลี่ยนผ่าน ในกลุ่มงานย่อมประกอบด้วยกลุ่มคนที่บรรจุใหม่ กลุ่มคนที่เลื่อนตำแหน่งใหม่ กลุ่มคนที่ทำงานอยู่เดิม รุ่นพี่ควรสอนงานรุ่นน้อง แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทำงาน เพื่อสร้างมิตรภาพและเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน

๕. ควรหมุนเวียนหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรภายในกลุ่ม/ฝ่าย เพื่อให้มีโอกาสเรียนรู้ภารกิจงานในหน้าที่ให้ครบถ้วนทุกด้าน

๖. ขอให้ศึกษาแนวโน้มภาคการเกษตรในอนาคตซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องอัตลักษณ์ท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เกษตรปลอดภัย เกษตรแปรรูป นโยบายตลาดนำการผลิต Mega Farm Enterprising แผนปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เพื่อเตรียมความพร้อมวางแผนการพัฒนาภาคการเกษตรในอนาคต

๓.๒ การบรรยาย เรื่อง “สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม และแนวทางการขับเคลื่อนงานปฏิรูปที่ดินในอนาคต” โดย นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ

นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และอดีตผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน กล่าวบรรยาย เรื่อง “สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม และแนวทางการขับเคลื่อนงานปฏิรูปที่ดินในอนาคต” พร้อมมอบหลักการทำงานและการเตรียมความพร้อมสู่วัยเกษียณ ดังนี้

๑. บุคลากรของ ส.ป.ก. ควรเตรียมตัวให้พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายที่จะเกิดขึ้นในช่วงเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ควรเตรียมความพร้อมของข้อมูลและเอกสารที่ใช้ประกอบการชี้แจงงบประมาณ ส.ป.ก. มีความจำเป็นต้องมีฝ่ายวิชาการและหน่วยวิจัยเป็นของตัวเอง เนื่องจากไม่สามารถสืบค้นข้อมูลด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจากหน่วยงานอื่นได้ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการศึกษาทั้งด้านยุทธศาสตร์ นโยบายต่างๆ ให้เชี่ยวชาญ รวมถึงการศึกษาข้อมูลด้านการปฏิรูปที่ดินทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒. ควรให้ความสำคัญในเรื่องของ “คน” เพราะเป็นหัวใจสำคัญของการทำงาน เมื่อได้รับการอบรมพัฒนาความรู้แล้ว ขอให้ นำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน มีความเอื้อเฟื้อเอื้ออาทรต่อกัน สร้างเครือข่ายที่ดีในการทำงาน ทั้งในระหว่างรับราชการและหลังเกษียณอายุราชการ

๓. ควรพัฒนาและหมั่นฝึกฝนตนเองให้เกิดความเชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนเกิดเป็นความรู้และทักษะของตนเองที่สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้

๔. ควรสร้างเครื่องมือในการทำงานของกลุ่ม/ฝ่าย เพื่อให้บุคลากรรุ่นใหม่สามารถใช้เป็นแนวทางในการทำงานและใช้เครื่องมือที่ฝึกคนให้เกิดความเชี่ยวชาญในหน้าที่

๕. ควรวางแผนด้านการเงินและสินทรัพย์เพื่อเตรียมความพร้อมสู่วัยเกษียณ โดยในวัยเกษียณควรมีเงินสำรองอย่างน้อย ๒ ล้านบาท ซึ่งจะเพียงพอต่อการดำรงชีพ

๓.๓ การบรรยาย เรื่อง “หลักการทำงานให้ประสบความสำเร็จ” โดย นายเฉลิมศักดิ์ ศิริพันธุ์ อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบาย แผนงานและงบประมาณ

นายเฉลิมศักดิ์ ศิริพันธุ์ อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบาย แผนงานและงบประมาณ กล่าวบรรยาย เรื่อง “หลักการทำงานให้ประสบความสำเร็จ” พร้อมมอบหลักการทำงานและการเตรียมความพร้อมสู่วัยเกษียณ ดังนี้

๑. การทำงานควรเน้นความถูกต้องและเป็นจริง ศึกษาภาระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น และควรศึกษางานในหน้าที่รับผิดชอบให้เกิดความเชี่ยวชาญ สามารถให้คำแนะนำแก่เพื่อนร่วมงานและผู้อื่นได้ และขอให้ระมัดระวังเรื่องการทำผิดกฎระเบียบ

๒. การทำงานควรเน้นถูกต้องและสวยงาม การพิมพ์หนังสือราชการให้ยึดหลักความถูกต้องและสมบูรณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือเมื่อเอกสารถูกเผยแพร่สู่ภายนอก และการจัดเก็บเอกสารควรให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและง่ายต่อการใช้งาน

๓. การนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร เป็นบทบาทหน้าที่หนึ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทักษะในด้านการนำเสนอมีส่วนสำคัญต่อการประสบความสำเร็จในการทำงานมากกว่าทักษะทางวิชาชีพ ควรนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นระเบียบสวยงาม และสามารถชี้แจงแหล่งที่มาของข้อมูลได้ การเตรียมการเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการนำเสนองาน เทคนิคในการนำเสนองานให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีการเตรียมกายและใจ เตรียมเนื้อหา และเตรียมสื่อ ก่อนการนำเสนอทุกครั้ง จะช่วยลดความวิตกกังวลในการนำเสนองาน ทำให้ผู้นำเสนอมีความพร้อมที่จะสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความประทับใจและความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้น และหลังจากการนำเสนอควรมีการประเมินตนเองในสิ่งที่ทำได้และสิ่งที่ทำไม่ได้ รวมถึงพิจารณาสาเหตุของปัญหา เพื่อนำไปปรับปรุงให้การนำเสนอครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔. ชีวิตหลังเกษียณอายุราชการ ชีวิตหลังเกษียณอายุเป็นโอกาสในการทำในสิ่งที่อยากจะทำ ควรให้ความสำคัญกับเรื่องดูแลสุขภาพร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับประทานอาหาร ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ

๓.๔ การเสวนา เรื่อง “การพัฒนากระบวนการทำงานแบบบูรณาการสู่ระบบราชการ ๔.๐”
โดยคณะวิทยากรผู้เข้าร่วมการเสวนา จำนวน ๗ ท่าน ดังนี้

๑. นายภาชนัน จารุภูมิ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี
๒. นายอุกฤษฏ์ อินทธารณ์	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๓. นางสาวกัญญา ศรีกำพล	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดระยอง
๔. นางสาววิไลวรรณ เกตุแก้ว	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดอำนาจเจริญ
๕. นางสาวอาภาพรณ พัฒนาพันธุ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดที่ดิน (สผ.)
๖. นางสาวอาทิตย์ยา พงษ์พรหม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน (สพท.)
๗. นายเกียรติยศ ทรงสง่า	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดที่ดิน (สจก.)

ดำเนินรายการโดย นางสาวจิราวรรณ วงศ์ปัญญา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

สรุปผลการเสวนา ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไว้หลายมาตรา เพื่อเป็นแม่บทในการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน อาทิ มาตรา ๖๕ บัญญัติให้รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร

กับสิ่งแวดล้อม และ๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐให้เป็น “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน” ทั้งนี้ รัฐบาลได้กำหนด วิสัยทัศน์เชิงนโยบาย “ประเทศไทย ๔.๐” เป็นโมเดลขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เพื่อมุ่งสู่การบรรลุ วิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน โดยเน้นการใช้นวัตกรรมและความคิด สร้างสรรค์ โดยกำหนดให้มีการปฏิรูปภาครัฐเป็นระบบราชการ ๔.๐

แนวทางของระบบราชการ ๔.๐ ภาครัฐจะต้องดำเนินงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยใช้หลักเปิดกว้างและเชื่อมโยง มีความโปร่งใสในการทำงาน ตลอดจนเปิดกว้าง ยอมรับกลไกการทำงานในรูปแบบใหม่ เน้นการดำเนินงานแบบบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และจัดระเบียบให้สอดคล้องกับการทำงานในลักษณะเครือข่าย ในขณะเดียวกันมุ่งยกระดับการบริการของภาครัฐโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้สามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชนที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และที่สำคัญหน่วยงานภาครัฐจะต้องพัฒนา ให้มีขีดความสามารถสูง มีการวางแผนการทำงานล่วงหน้า วิเคราะห์ความเสี่ยง และสร้างนวัตกรรม หรือความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวทางของระบบราชการ ๔.๐

การดำเนินงานในบริบทของระบบราชการ ๔.๐ สวผ. ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้อง ทบทวนบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อวิเคราะห์ตนเองและหาแนวทางในการปรับปรุง กระบวนการดำเนินงานในอนาคต ซึ่งในการเสวนาครั้งนี้ต้องการทราบเกี่ยวกับมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ในการดำเนินงานร่วมกับ สวผ. ทั้งในการขับเคลื่อนงานด้านการบริหารจัดการที่ดิน ด้านการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการบูรณาการ งานร่วมกันเพื่อให้การขับเคลื่อนงานของ ส.ป.ก. มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

● มุมมองต่อการทำงานของ สวผ. ในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ด้านกระบวนการทำงาน

๑. สวผ. เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนองค์การ ดังนั้นควรมีบทบาทในการกำหนดทิศทาง กำหนดกระบวนการ กำกับดูแลกระบวนการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ ส.ป.ก.
๒. เมื่อได้รับมอบนโยบายจากผู้บริหาร สวผ. ควรวิเคราะห์นโยบายและกำหนดแนวทางการดำเนินงานของ ส.ป.ก. ให้ชัดเจนก่อนถ่ายทอดลงสู่ผู้ปฏิบัติ และควรทำหน้าที่ เป็นตัวกลางในการวางแผนจากบนลงล่าง และจากล่างขึ้นบน
๓. การทำงานของ สวผ. ต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่มีความถูกต้อง รอบคอบ รอบด้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร
๔. สวผ. ควรมีเหมืองข้อมูล (Data Mining) เป็นของตัวเอง ต้องรู้จักศึกษาค้นคว้า แสวงหา ข้อมูลสมัยใหม่จากแหล่งข้อมูลทั้งในและต่างประเทศเพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ ในการขับเคลื่อนงานของ ส.ป.ก. และใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้อง
๕. ควรให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการ สามารถเชื่อมโยงและถ่ายทอดภารกิจงานตามหน้าที่ รับผิดชอบของแต่ละกลุ่ม/ฝ่ายในรูปแบบของงานวิชาการที่บุคคลภายนอกสามารถเข้าใจ ได้โดยง่าย เช่น การถ่ายทอดยุทธศาสตร์และนโยบาย มติที่ประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน (คปท.) ทิศทางนโยบายของ คปท. ผลการศึกษาด้านการปฏิรูปที่ดินทั้งในและต่างประเทศ ในรูปแบบบทความ/เอกสารวิชาการ

๖. สวผ. ในฐานะเป็นฝ่ายวิชาการและหน่วยงานสนับสนุนของ ส.ป.ก. ควรทำหน้าที่เป็นตัวแทนของบุคลากร ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการแสดงความคิดเห็นและนำเสนอข้อเท็จจริงเพื่อกำหนดตัวชี้วัดร่วมกับ กพร.

ด้านบุคลากร

๑. ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ทำอย่างไรให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ของบุคคล เพื่อสร้างให้เกิดเป็นความรู้ขององค์กร
๒. บุคลากร สวผ. ควรทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองตามคำบรรยายลักษณะงาน (Job description) ว่าปฏิบัติได้ถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่
๓. บุคลากร สวผ. ควรทำงานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด สังสมประสบการณ์ทำงานให้เกิดความเชี่ยวชาญ รวมทั้งเรียนรู้งานในหน้าที่รับผิดชอบให้ครอบคลุมทุกด้าน สามารถตอบข้อซักถามและให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้
๔. ควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารภายในองค์กรให้มากขึ้น เพื่อให้เข้าใจกระบวนการทำงานในทิศทางเดียวกัน แก้ปัญหาร่วมกัน และบูรณาการทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอก
๕. มุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม เชื่อมโยงงานในหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละกลุ่ม/ฝ่าย ของ สวผ. เพื่อสนับสนุนงานของ ส.ป.ก.
๖. ส.ป.ก. ควรทบทวนกระบวนการสรรหาบุคลากรตามวิชาชีพ เพื่อสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการขององค์กร
๗. ควรทำงานให้เหมือนสุนัข หูไว ตาไว สามารถเตือนภัยผู้อื่น

● ข้อเสนอแนะต่อการทำงานของ สวผ.

๑. บุคลากร สวผ. ควรตั้งใจทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด หมั่นศึกษาหาความรู้เรียนรู้งานของ ส.ป.ก. และงานในหน้าที่ตาม Job description ของตนเองว่าปฏิบัติได้ถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่
๒. ควรสร้างเครือข่ายในการทำงาน โดยเครื่องมือที่สร้างเครือข่ายที่ดีที่สุดคือ การสื่อสาร การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รู้จักให้ออกาส และให้อภัยกัน
๓. ควรใช้หลัก ๔ H ในการทำงาน คือ
 - Head = ใช้กรอบแนวคิด มีหลักการ นโยบายที่ชัดเจน
 - Hand = แสวงหาเครื่องมือหรือร่วมกันกำหนดกระบวนการและเครื่องมือที่ชัดเจน
 - Heart = มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ coaching
 - Harmony = ความเป็นหนึ่งเดียว กลมเกลียวกัน ประสานใจกัน
๔. ควรเรียนรู้และเตรียมความพร้อมของตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนถึงทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก
๕. ควรวิเคราะห์นโยบายจากรัฐบาล มีการเตรียมความพร้อมทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่
๖. ควรให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม
๗. สวผ. ควรมีบทบาทใน ๓ ด้าน คือ
 - เป็นผู้นำ สามารถชี้นำองค์กรได้
 - เป็นผู้ตาม สามารถกำกับดูแล และประเมินได้ว่าเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่
 - เป็นผู้รับฟังที่ดี ฟังและวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการนำองค์กร

ส่วนที่ ๓ ผลการประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๑. วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การจัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ได้จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ด้านวิทยากร ด้านการจัดการเกี่ยวกับสถานที่ ระยะเวลา และอาหาร และด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้ทราบถึงผลสำเร็จในการจัดการฝึกอบรมว่าสามารถทำให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ทักษะ และปรับทัศนคติ ได้ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่เพียงใด ตลอดจนนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาโครงการฝึกอบรมในครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

๒. ขอบเขตของการประเมิน

ประชากรที่ใช้ในการประเมินผล คือ บุคลากรที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๘๐ ราย

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

การประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการฯ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามแบบปลายปิดสำหรับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามแบบปลายเปิดสำหรับข้อเสนอแนะในการจัดโครงการฝึกอบรมในครั้งต่อไป และแบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert's Five Rating Scale) สำหรับความคิดเห็นด้านวิทยากร ด้านการจัดการ (สถานที่ ระยะเวลา และอาหาร) และด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๕ หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ มาก

๓ หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ น้อย

๑ หมายถึง มีความพึงพอใจระดับ น้อยที่สุด

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสร้างแบบสอบถามแบบออนไลน์ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๖๙ ราย จากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ๘๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๒๕

๕. การวิเคราะห์ผลการประเมิน

๑. การวิเคราะห์สภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒. การวิเคราะห์ความพึงพอใจและความคิดเห็นด้านวิทยากร ด้านการจัดการ (สถานที่ ระยะเวลา อาหาร) และด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้เกณฑ์ของเบสต์ (Best, ๑๙๘๑) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐ - ๕.๐๐ มีความพึงพอใจระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐ - ๔.๔๙ มีความพึงพอใจในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐ - ๓.๔๙ มีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐ - ๒.๔๙ มีความพึงพอใจในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ - ๑.๔๙ มีความพึงพอใจในระดับ น้อยที่สุด

๓. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดฝึกอบรมในครั้งต่อไป โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

๖. ผลการประเมินผลโครงการ

๖.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้เข้าร่วมโครงการที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีผู้เข้าร่วมโครงการที่ตอบแบบสอบถามจำนวน ๖๙ ราย จากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ๘๐ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๒๕ ประกอบด้วยเพศหญิง ๕๑ ราย จากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการเพศหญิงทั้งหมด ๕๔ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๐๐ หรือร้อยละ ๗๓.๙๐ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และเพศชาย ๑๘ ราย จากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการเพศชายทั้งหมด ๒๖ ราย คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๒๓ หรือร้อยละ ๒๖.๑๐ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคลากรเพศหญิงให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของสำนักมากกว่าบุคลากรเพศชาย

๖.๒ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจและความคิดเห็นด้านวิทยากร ด้านการจัดการ (สถานที่ ระยะเวลา อาหาร) และด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

๖.๒.๑ ความพึงพอใจในด้านวิทยากร

ตาราง ๓ ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการในด้านวิทยากร

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
๑. ความเหมาะสมด้านเนื้อหาเกี่ยวกับเป้าหมายการเพิ่มประสิทธิภาพและแนวทางการพัฒนาบุคลากรของสำนักวิชาการและแผนงาน	๔.๓๘	มาก
๒. ความรู้ของผู้อภิปราย/ผู้บรรยาย	๔.๔๖	มาก
๓. การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็น	๔.๒๓	มาก
๔. การตอบข้อซักถามตรงประเด็น เข้าใจง่าย	๔.๒๕	มาก
๕. ความเหมาะสมของเวลาในการบรรยาย และตอบคำถาม	๔.๒๐	มาก
๖. ความรู้ที่ได้รับจากการสัมมนาเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน	๔.๔๐	มาก
ภาพรวมความพึงพอใจด้านวิทยากร	๔.๓๒	มาก

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตาราง ๓ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจในด้านวิทยากรอยู่ในระดับ **มาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ โดยมีความพึงพอใจในด้านความรู้ของผู้อภิปรายและผู้บรรยายมากที่สุด รองลงมา คือ ความรู้ที่ได้รับจากการสัมมนาเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ความเหมาะสมด้านเนื้อหาเกี่ยวกับเป้าหมายการเพิ่มประสิทธิภาพและแนวทางการพัฒนาบุคลากรของสำนักวิชาการและแผนงาน การตอบข้อซักถามตรงประเด็นและเข้าใจง่าย การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็น และความเหมาะสมของเวลาในการบรรยายและตอบคำถาม ตามลำดับ

๖.๒.๒ ความพึงพอใจในด้านการจัดการ

ตาราง ๔ ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการในด้านการจัดการ (สถานที่ ระยะเวลา อาหาร)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
๑. สถานที่สะอาดและมีความเหมาะสม	๔.๑๓	มาก
๒. ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	๓.๖๑	มาก
๓. ระยะเวลาในการจัดสัมมนามีความเหมาะสม	๔.๑๓	มาก
๔. อาหารมีความเหมาะสม	๔.๐๐	มาก
ภาพรวมของความพึงพอใจในด้านการจัดการ	๓.๙๗	มาก

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตาราง ๔ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจในด้านการจัดการ (สถานที่ ระยะเวลา อาหาร) อยู่ในระดับ **มาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๗ โดยมีความพึงพอใจเกี่ยวกับ ความสะอาด และเหมาะสมของสถานที่ และความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดสัมมนามากที่สุด รองลงมา คือ ความเหมาะสมของอาหาร และน้อยที่สุด คือ ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ถึงแม้ว่าระดับความพึงพอใจในแต่ละประเด็นจะอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาปรับปรุงในเรื่อง ความพร้อมของโสตทัศนูปกรณ์ให้ดีขึ้นสำหรับการจัดโครงการครั้งต่อไป

๖.๒.๓ ความพึงพอใจในด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตาราง ๕ ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการในด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
๑. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานได้	๔.๒๕	มาก
๒. สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดได้	๔.๑๑	มาก
๓. สามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้	๔.๑๙	มาก
๔. มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้	๔.๑๗	มาก
ภาพรวมของความพึงพอใจในด้านการนำความรู้ไปใช้	๔.๑๘	มาก

เมื่อพิจารณาจากตาราง ๕ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจในด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับ **มาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ โดยมีความเห็นว่าสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานได้มากที่สุด รองลงมา คือ สามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้ มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ และสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดได้ ตามลำดับ

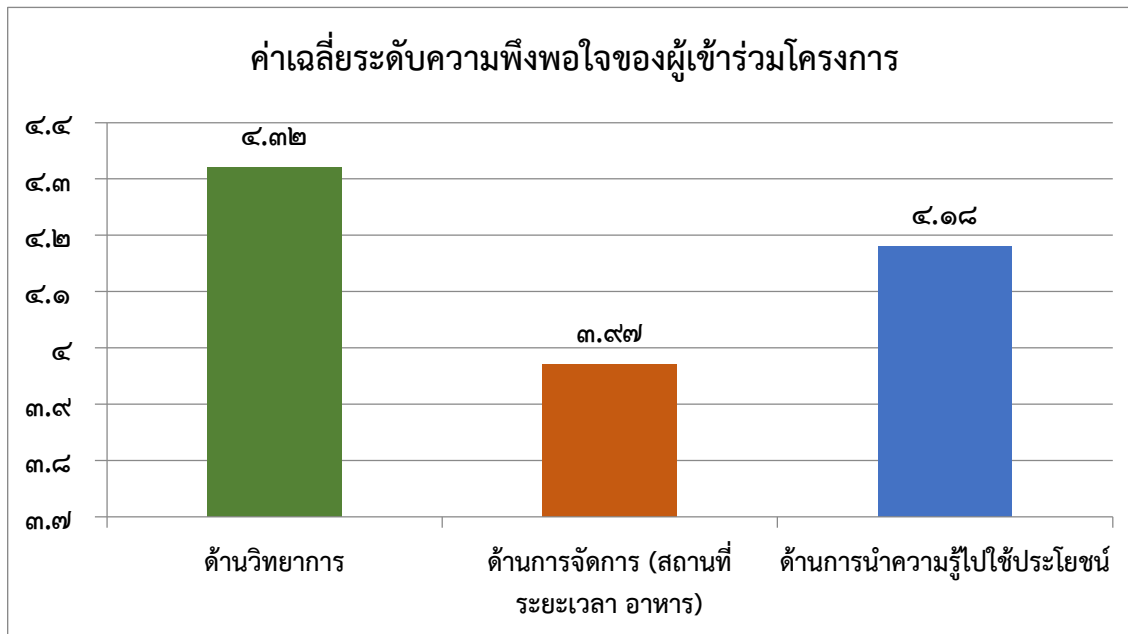
๖.๒.๔ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน

ตาราง ๖ สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
ด้านวิทยากร	๔.๓๒	มาก
ด้านการจัดการ (สถานที่ ระยะเวลา อาหาร)	๓.๙๗	มาก
ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	๔.๑๘	มาก
ภาพรวมของโครงการ	๔.๑๖	มาก

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากตาราง ๖ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในด้านวิทยาการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ รองลงมาคือ ความพึงพอใจในด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ และลำดับสุดท้ายคือ ความพึงพอใจในด้านการจัดการ (สถานที่ ระยะเวลา อาหาร) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๗

จากการวิเคราะห์ผลการประเมินสามารถสรุปได้ว่า การจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้รับความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมโครงการในระดับ มาก

แผนภาพ ๑ ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

๖.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการจัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งต่อไป พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี ควรจัดให้มีกิจกรรมแบบนี้ขึ้นทุกปี เนื่องจากทำให้บุคลากรมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ให้กับบุคลากรในสำนักมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเห็นว่าการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้มีความเหมาะสม ทำให้ได้รับทั้งความรู้ และความสนุกสนาน ได้รับความรู้ คำแนะนำ และข้อเสนอแนะจากวิทยากรที่มากด้วยความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานอย่างยิ่ง สำหรับการจัดโครงการในครั้งต่อไป มีข้อเสนอแนะในการปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือวิทยากรกระบวนการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรขยายเวลาเป็น ๔ วัน เพื่อไม่ให้กิจกรรมแน่นจนเกินไป และสิ่งที่ต้องปรับปรุงคือความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ควรตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์จากสถานที่จัดงานอย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาและเสียเวลาในระหว่างดำเนินกิจกรรม

ส่วนที่ ๔ สรุปผลการดำเนินงาน

การจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรของ สวผ. ได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่เกี่ยวข้อง และองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับนโยบายและแผนการปฏิบัติงานที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ส.ป.ก. ตลอดจนแผนการปฏิบัติงานของ ส.ป.ก.กับการดำเนินงานของ สวผ. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบุคลากรของ สวผ. สู่การดำเนินงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยมีเป้าหมายเป็นบุคลากรของ สวผ. ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำและจ้างเหมาบริการ จำนวนประมาณ ๘๐ ราย ระยะเวลาในการจัดฝึกอบรม ระหว่างวันที่ ๗-๙ มิถุนายน ๒๕๖๒ เนื้อหาการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการฯ เน้นการพัฒนาสมรรถนะเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ การทำงานเป็นทีม ใช้รูปแบบการบรรยาย อภิปราย เสวนา กิจกรรมกลุ่ม และการศึกษาดูงาน

คณะผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้มีโอกาสไปศึกษาดูงาน ณ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ ตำบลน้ำคู้ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง ที่ฐานเรียนรู้ด้านพืชสวน โดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดระยอง กรมส่งเสริมการเกษตร โดยเข้าเรียนรู้ ๒ จุดเรียนรู้ คือ จุดเรียนรู้ไม้ดอกไม้ประดับ และจุดเรียนรู้การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจากจุดเรียนรู้ไม้ดอกไม้ประดับ ทำให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้เรียนรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการปลูก ดูแลรักษา ขยายพันธุ์ และพัฒนาพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ เช่น สับปะรดประดับ หน้าวัวชนิดตัดใบ หน้าวัวชนิดตัดดอก เป็นต้น ซึ่งเป็นพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศและนำมาทำการวิจัยพัฒนาเพาะเลี้ยงจนกระทั่งได้พันธุ์ที่สามารถเจริญเติบโตได้ในอุณหภูมิประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันไม้ดอกไม้ประดับมีความจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนมากขึ้น เพราะนอกเหนือจากปัจจัยสี่แล้ว คนยังต้องการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เกิดความร่มรื่น สวยงามน่าอยู่ เช่น การจัดสวนด้วยไม้ดอกไม้ประดับ ตกแต่งอาคารสถานที่ บ้านพักอาศัย อาคารสำนักงาน และสถานที่ต่าง ๆ ให้เกิดความสวยงาม ตลอดจนใช้ประดับตกแต่งตามงานพิธีการต่างๆ จึงทำให้การผลิตไม้ดอกไม้ประดับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับเกษตรกรหรือผู้สนใจในการประกอบอาชีพหรือเป็นอาชีพเสริมได้ ในส่วนของจุดเรียนรู้การทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยจุดเรียนรู้นี้ได้จำลองบ้านของเกษตรกร ๑ ครัวเรือน ที่ทำเกษตรแบบผสมผสานรอบพื้นที่ ประกอบด้วย การผลิตมะนาวนอกฤดู การเลี้ยงกบในวงบ่อซีเมนต์ การผลิตและการใช้น้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงจิ้งหรีด การผลิตผักสวนครัวและผักพื้นบ้าน การเลี้ยงไก่ในสวนผลไม้ การเลี้ยงหมูหลุม จุดเรียนรู้ฯ ทำให้เข้าใจหลักการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และเห็นภาพของการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เป็นรูปแบบการทำเกษตรแบบผสมผสานและเกื้อกูลกัน ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ และการบริหารพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ตลอดจนสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนได้อีกด้วย ซึ่งผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรได้

ในส่วนของกระบวนการเรียนรู้ผ่านฐานกิจกรรม ทำให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีโอกาสในการเรียนรู้พัฒนาทักษะผู้นำ เสริมสร้างภาวะผู้นำ ทักษะการทำงานร่วมกัน จริตใจ เปิดเผย มีความไว้วางใจกัน กล้าเสนอความคิด ตัดสินใจ ประสานสัมพันธ์ในระหว่างกัน เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น ลดความขัดแย้ง เสริมสร้างขวัญและความพึงพอใจในการทำงานหรือแก้ปัญหา ซึ่งอยู่บนพื้นฐานและประโยชน์สูงสุดร่วมกันในกลุ่มสมาชิก รวมทั้งได้ฝึกเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงและสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวและการยอมรับ พร้อมทั้งสร้างศักยภาพใหม่ๆ เพื่อรองรับให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างเป็นผลตามเป้าหมายที่วางไว้ เรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

อย่างรวดเร็วตลอดเวลา ตลอดจนได้รับการพัฒนาทักษะการการคิดเชิงวิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล ซึ่งเป็นการคิดที่เชื่อมโยง มองเห็นภาพองค์รวม และเข้าใจ ความเป็นองค์รวม การคิดเชิงเครือข่าย การคิดแบบสัมพันธ์กับบริบท การคิดอย่างเป็นกระบวนการ

นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังได้รับฟังการบรรยายพิเศษเกี่ยวกับแนวคิดและแนวทางในการ ดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงสู่ประเทศไทย ๔.๐ จากผู้บริหารของ ส.ป.ก. และอดีตผู้บริหารของ ส.ป.ก. รวมทั้งการเสวนาแนวทางการพัฒนาการบูรณาการงานของ สวผ. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในบริบทระบบราชการ ๔.๐ จากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงาน ร่วมกับ สวผ. เพื่อเป็นการทบทวนสถานภาพการดำเนินงานในอดีต ปัจจุบันและในอนาคต สำหรับปรับปรุง รูปแบบและกระบวนการดำเนินงานของ สวผ. ในการขับเคลื่อนงานของ ส.ป.ก. ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

การจัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยดี ผู้เข้าร่วมโครงการ ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม จากการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ทั้งในด้านของการถ่ายทอดองค์ความรู้ของวิทยากร กระบวนการจัดการ ด้านสถานที่ ระยะเวลาในการฝึกอบรม และอาหาร ตลอดจนเนื้อหาองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ จากการสังเกตการณ์ พบว่า ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์ระหว่างกันมากขึ้น กล้าที่จะพูดคุยกับคนที่ไม่สนิทสนม กล้าแสดงออกและความคิดเห็นในกลุ่ม มีการสะท้อนมุมมองในสิ่งที่ได้ เรียนรู้ เพื่อเป็นการเติมเต็มซึ่งกันและกัน ถือเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ ทักษะ ความสัมพันธ์ และทัศนคติ ที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำเนินงานของ สวผ. และการขับเคลื่อนงานของ ส.ป.ก. ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

ประมวลภาพกิจกรรมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
สำนักวิชาการและแผนงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒
ระหว่างวันที่ ๗ - ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

๑. กิจกรรมการศึกษาดูงาน

๒. กิจกรรมออกกำลังกายตอนเช้า

๓. พิธีเปิด/บรรยายพิเศษ

๔. กิจกรรมสัมพันธ์

๕. เรียนรู้ผ่านกิจกรรม/ฐานกิจกรรม

๖. การรับฟังการบรรยายและเวทีเสวนา

กำหนดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตร การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
ของสำนักวิชาการและแผนงาน
ระหว่างวันที่ ๗ - ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒
ณ โรงแรม Brookside Valley Resort ตำบลสำนักทอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

วันศุกร์ที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๒

- ๐๖.๓๐ – ๐๗.๐๐ น. ลงทะเบียน ณ ส.ป.ก. ถนนราชดำเนินนอก
 โดย กลุ่มนโยบาย แผนงานและงบประมาณ และฝ่ายบริหารทั่วไป (สวผ.)
- ๐๗.๐๐ – ๑๐.๐๐ น. ออกเดินทางจาก ส.ป.ก. ถนนราชดำเนินนอก ถึงสถานที่ศึกษาดูงาน
 ณ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ
 ตำบลน้ำคู้ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
- ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. การศึกษาดูงานและรับฟังการบรรยายด้านการพัฒนาการเกษตรตามหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง และการบริหารจัดการด้านการเกษตร
 ณ ศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ ตำบลน้ำคู้
 อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
 โดย ๑. นายอภิชาติ ภารมมงคล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
 ๒. นายศรัณยู นัตสูงวงศ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
- ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ – ๑๔.๓๐ น. เดินทางไปยังที่พัก ณ โรงแรม Brookside Valley Resort
 ตำบลสำนักทอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
- ๑๕.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ชี้แจงรายละเอียดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
 โดย กลุ่มนโยบาย แผนงานและงบประมาณ
- ๑๖.๐๐ – ๑๘.๐๐ น. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ละลายพฤติกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการสร้างทีม
 โดย นายอาคร ประมงค์ วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
- ๑๘.๐๐ – ๑๙.๐๐ น. รับประทานอาหารเย็น

วันเสาร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๒

- ๐๖.๓๐ – ๐๗.๐๐ น. กิจกรรมบริหารร่างกาย
 โดย นายสุรัตน์ ผลเจริญสุข วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
- ๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น. พิธีเปิด และการบรรยายพิเศษ
 เรื่อง “นโยบายการพัฒนาภาคการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินในบริบทประเทศไทย ๔.๐”
 โดย พันจ่าเอกประเสริฐ มาลัย รองเลขาธิการ ส.ป.ก.
- ๐๙.๐๐ – ๑๐.๐๐ น. การบรรยาย “การพัฒนาทักษะการวางแผนและกระบวนการคิดเชิงระบบ
 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน”
 โดย นายอาคร ประมงค์ วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ

- ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. กิจกรรมกลุ่มย่อยจำนวน ๖ กลุ่ม
- การพัฒนาทักษะการคิดเชิงระบบ
 - การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์
- โดย คณะวิทยากร
๑. นายอาคร ประมงค์	วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๒. นายกิตติคุณ ประมงค์	วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๓. นายสุรัตน์ ผลเจริญสุข	วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๔. นายสมรัก ฝาสุโก	วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๕. นายยุทธนา กิจบำรุง	วิทยากรอิสระด้านการฝึกอบรม
๖. น.ส.สุนิดา เติวียะ	วิทยากรอิสระด้านการฝึกอบรม
- ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. กิจกรรมกลุ่มย่อยจำนวน ๖ กลุ่ม (ต่อ)
- การพัฒนาทักษะผู้นำและเสริมสร้างภาวะผู้นำ
 - การพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม
 - การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง
 - สรุปประสบการณ์การเรียนรู้ และอภิปรายผล
- โดย คณะวิทยากร
๑. นายอาคร ประมงค์	วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๒. นายกิตติคุณ ประมงค์	วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๓. นายสุรัตน์ ผลเจริญสุข	วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๔. นายสมรัก ฝาสุโก	วิทยากรอิสระด้านการพัฒนาทีมงานและนันทนาการ
๕. นายยุทธนา กิจบำรุง	วิทยากรอิสระด้านการฝึกอบรม
๖. น.ส.สุนิดา เติวียะ	วิทยากรอิสระด้านการฝึกอบรม
- ๑๗.๐๐ – ๑๘.๐๐ น. รับประทานอาหารเย็น
- ๑๘.๐๐ – ๑๙.๐๐ น. การบรรยาย เรื่อง “สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมและแนวทางการขับเคลื่อนงานปฏิรูปที่ดินในอนาคต”
- โดย ดร. วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๑๙.๐๐ – ๒๐.๐๐ น. การบรรยาย เรื่อง “หลักการทำงานให้ประสบความสำเร็จ”
- โดย นายเฉลิมศักดิ์ ศิริพันธุ์ อดีตผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบาย แผนงานและงบประมาณ

วันอาทิตย์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

- ๐๘.๓๐ – ๑๒.๐๐ น. การเสวนา เรื่อง “การพัฒนากระบวนการทำงานแบบบูรณาการสู่ระบบราชการ ๔.๐”
- โดย คณะวิทยากร
๑. นายภาชน์ จารุภูมิ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี
๒. นายอุกฤษฏ์ อินทการณ์	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว
๓. นางสาวกันตา ศรีกำพล	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดระยอง
๔. นางสาววิไลวรรณ เกตุแก้ว	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดอำนาจเจริญ
๕. นางสาวอาภาพรณ พัฒนพันธุ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดที่ดิน (สวผ.)
๖. นางอาทิตย์ยา พองพรหม	ผู้เชี่ยวชาญด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน (สพท.)

๗. นายเกียรติยศ ทรงสง่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดที่ดิน (สจก.)
 ดำเนินรายการโดย
 นางสาวจิราวรรณ วงศ์ปัญญา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
 ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
 ๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. การบรรยาย เรื่อง “การปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงาน ของ สวผ.
 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนงานภายใต้ระบบราชการ ๔.๐”
 โดย นางดารณี ชนะชนม์ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน
 ๑๕.๐๐ – ๑๕.๓๐ น. สรุปผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
 โดย กลุ่มนโยบายแผนงาน และงบประมาณ
 ๑๕.๓๐ – ๑๖.๐๐ น. พิธีปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
 โดย นางดารณี ชนะชนม์ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและแผนงาน
 ๑๖.๐๐ – ๑๙.๐๐ น. ออกเดินทางจากที่พัก ถึง ส.ป.ก. ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ

หมายเหตุ: ๑. การแต่งกายด้วยชุดสุภาพ

๒. รับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา ๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น. และ ๑๔.๓๐ – ๑๔.๔๕ น.

๓. กำหนดการสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม